STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 04514

DI KUNST TSU LIEBEN UN GELIEBT TSU VEREN

Paolo Mantegazza

Permanent preservation of this book was made possible
by Dr. S. Jerome & Judith Tamkin
in memory of
Perle & Max Chudnow and Bill & Thelma Tamkin

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified. If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

די קונסט צו ליעבען
און געליעבט צו ווערען

פון פראָפ. פאול מאַנטעגאַצא
פריי איבערזעצט
פון מ. קאטץ

פרייז 15 סענט

צווייטע אויפלאגע

פערלאג
S. KANTROWITZ
129 LAFAYETTE STREET, NEW YORK, N. Y.

טאַגע־בוך פון אַן עלענדע מיידעל

אָדער

דער קאַמפף געגען פרייע ליעבע

פון דער בעגאַבטער שריפטשטעלערין

מרים קאַרפּילאָוו.

איז איינער פון די זעלטענע ביכער וואָס ערשיינט איין מאָל אין הונדערט יאָהר.

נור אַזא טאַלאַנט ווי מרים קאַרפּילאָוו איז אימשטאַנדע געווען צו שילדערן דעם קאַמפּף וואָס אַן עלענדע מיידעל האָט אויסצושטעהן אין דער וועלט.

סצענעס, ווי מיר זעהען עס יעדען טאָג, אָבער ניט ווי מרים קאַרפּילאָוו בעשרייבט עס. א גאַנצע ראָמאַנען וועלט, ליעבע און אייפערזוכט, פערגעניגען און קריינקונגען ווערט געשילדערט אין דעם טאַגע־בוך פון אַן עלענדער מיידעל.

זעהר שעהן געדרוקט

עלעגאַנט געבונדען

פרייז 1 דאָלאַר.

די פערפיהרטע

פון סעמיאָן יושקעוויטש

איבערזעצט פון

מרים קאַרפּילאָוו

עס איז ניט קיין ראָמאַן, נור 10 ראָמאַנען. ס'איז ניט קיין דראַמאַ, קיין טראַגעדיע, נור א וועלט מיט דראַמען און טראַגעדיען, אַ ים מיט טרערען, אַ וועלט מיט טרויער איז געשילדערט אין דעם בוך „די פערפיהרטע“. צו בעשרייבען איז עס גאָר אונמעגליך, איהר מוזט עס לעזען.

פרייז 30 סענט

די קינדער כאַפּער

אַ היסטאָרישער ראָמאַן

פון ג. באָגראָוו.

אַ שטורם פון ענטריסטונג, אַ כוואַליע פון פּראָטעסט האָט ארומגעכאַפּט די גאַנצע וועלט, לעזענדיג די שוידערליכע שילדערונגען פון דעם קאַנטאָניסטישען לעבען.

עס איז זאָר אונמעגליך מיט דער פעדער צו שילדערן די הערצרייסענדע סצענעס פון פון אמת'ן לעבען וואָס ווערט פאָרגעשטעלט אין דיזען בוך.

אַ דיקער בוך.

פרייז בלויז 20 סענט

געלד קען געשיקט ווערען מיט פּאָסט סטעמפּס אָדער פּאָסט מאָני אָרדער.

S. KANTROWITZ, 129 LAFAYETTE ST., NEW YORK.

אלעס לעבט און ליעבט

אין דער נאטור איז ניטא קיין שעהנערעס און גרויסארטיגערעס בילד, ווי די ליעבע פון פלאנצען און בּרואים. ווי שעהן, ווי הערליך זיינען די איינפאכע טענער, מיט וועלכע די נאטור דריקט אויס דיזע מוזיק און ווי פיעלפאך און פערשיעדען זיינען די אופנים ווי אזוי יונגע דורות ווערן ארויסגעבראכט! וואונדערליכע כחות קאנצענטרירען זיך אויף דעם פּונקט, וואו די קערפּערלעך בעריהרען זיך אום נייעס לעבען צו שאפען; די נאטור־קרעפטען ערשיינען דא מיט א גלענצענדער רייכקייט פון פערשיעדענע פאָרמען.

בּעת אין אלע אנדערע טהעטיגקייטען פון דער בּעל הבּיתטע־נאטור בעמערקט מען, אז זי איז זעהר שפּארזאם, זי פערשווענדט בלויז אזוי פיעל כחות וויפיעל עס איז ניצליך און נויטיג פאר איהר צוועק, בּענוגענט זי זיך אבער ניט ביי דער ארויסבּריינגונג פון נייעס לעבען בלויז מיט אנווענדען אזוי פיעל פון איהר קראפט, וויפיעל עס זאל נויטיג זיין פאר איהר צוועק. מיט פארשווענדערישער רייכקייט פון עסטעטישע פארמען רינגעלט זי ארום יענעם מאמענט פון לעבען, אין וועלכען נייעס לעבען הויבּט זיך אן.

וויפיעל חן איז פערוויקעלט אין דער בלום מיט איהרע גרויסע און רייצענדע פארמען, מיט דער בערוישענדער פערפיהרונג פון איהרע געשמאקע רוחות, מיט דער צוציהונג פון איהרע בונטע פארבען־טענער. וויפיעל אוצרות פון עסטעטישע קרעפטען דיא נאטור ניט אריין אין דער ליליע און דער רויז! און דיזער גאנצער לוקסוס ווערט געשאפען בלויז דערצו, כדי צו פערהערליכען די ליעבע פון איין טאג, פון איין שטונדע.

~~461735~~

דיזע פראכט פון חתונה-קליידונג, וואס איז טויזענד מאהל שעהנער איידער דאס שעהנסטע געוועב פון'ם מענשענס האנד, דינט בלויז דער־צו כדי ארומצושלייערן די צניעות'דיגע ליעבע פון איין שטויב־נעפעס מיט א קווייטעל.

און ווען מען געהט אריבער פון די ליליען און רויזען צו דער וועלט פון חיות און מענשען — וואס פאר א גלאנץ פון פאנטאזיע, וועלכע קראפט פון ליידענשאפטען דיא נאטור ווענדט דא אן, און אלץ כדי מעגליך צו מאכען די אומארמונג פון א מאן און א פרוי! מען דארף זיך נאר דורכגעהן אין א פריהלינגס־טאג אין א גארטען, דורכשפאצי־רען זיך דורך צו בלומען־בעעטען און זעהען די ליעבהאבערייען פון דיא בליהונגען.

די בלומען ליעבען שטום, בלויז דורך דעם ריח־נחוח פון זייערע קווייטען רעדט זייער ליעבע; אבער ביי פיעלע פון זיי שטערט דאס שווייגען ניט זייערע אומארמונגען, זייער קרעפטיגער ארומנעהמען איינע די אנדערע. עס זיינען פאראן פיעל פלאנצען, וועלכע געוועהנליכערהייט זיינען זיי אונבעוועגליך, נור פלוצלונג ווערן זיי בעפאלען מיט א דורכ־ציטערונג אין זייערע בליהונגען; געוועהנליך זיינען זיי קאלט, נור פלוצ־לונג ווערען זיי אויפגעפלאמט; דאס איז דאס ציטערען און דאס אויפ־פלאמען פון דעם הויך פון דעם ליעבעס־ברען, וואס כאפט זיי אן.

אפט ליעבען זיי בלויז איין מאהל אין יאהר, אבער ווי רייך און פערשווענדעריש זיי ווערן דאן אנגעפיעלט פון זאמען. מען דארף נור א ריהר טאהן דאן איין צווייגעל און עס ניט זיך א הויב פון זיי א גאנצער וואלקען פון פרוכט־שטויב. וואס פאר א רייכקייט פון פרוכטבארע כחות אין דער צייט, ווען די בוימער „ליעבען; גאנצע וועלדער ליעבען אויף אמאל. און דאן הויבט עס אן צו לעבען און וועבען אין דער לופט פון בערוישענדע געשמאקע ריחות. אפט טראגען די ווינטען אוועק אונגעהייערע מאסען פון בליהונגס־שטויב אדער דער רעגען וואשט דורך די לופט און צומישט זיך אליין מיט דעם פרוכטבארען ליעבעס־רעגען פון דיא

בלומען.

און די לעבעדיגע ברואים׳לאך גיבען זיך אויך איבער זייער ליעבע אין יעדען ווינקעלע פון דער ערד אהן האס און אהן אייפערזוכט ; אין׳ם שאטען פון די בליהענדע פיכטען־בוימער אדער אונטער דעם שטענגעלע פון דער בלום ; אויף יעדען שטיקעלע פלאץ פון דער לאַנקע, אין יעדען שפאלט פון׳ם פעלז, אויף דעם טעפיך פון גרינעם פעלד, אין דער טיעפ־סטער טיעפקייט פון ים, אין׳ם טראפען וואס טריפט אראָב פון אייז־בארג, אין די פערבארגענסטע גרונטען פון דער ערד און אין די העכסטע קרייזען פון דער לופט.

אזוי ערוואַרעמט און בעשיינט יעדער שטראהל פון דער זונן אויף יעדען פונקט פון דער ערד און צו יעדער שטונדע פון צייט מיליאנען פון ליעבעס־אויסגיסונגען, און יעדער בלייכער שטראהל פון דער לבנה בעגלייט פאארלעך אהן א שיעור, איינע לעבען די אנדערע. און אויך יעדער רגע פאלט אראב א בלאט פון׳ם עץ החיים און ווערט שטויב, שפראצט אבער אויך ארויס אין יעדער רגע א נייע לעבענס־זריעה, און יעדעס זריעה׳לע ערווארט די פרייד פון דער ליעבע.

דער קליינער יוסף הצדיק

אין דעם מענשען פון א נידריגער מדרגה ענטוויקעלט זיך דיא קראפט פון׳ם געפיהל, וואס הייסט ליעבע, ערשט ווען עס בילדען זיך אויס דיא אברים, וועלכע אונטערשיידען דייטליך זיין געשלעכט און ער ווערט מאן אדער פרוי, ביי רייבע און העכערע נאטורען, ביי דעם מענ־שען פון א העכערער מדרגה, בעווייזט זיך, פארקערט, א געוויסע שעהמעדינקייט, וואס ציהט גראד צו דאס אינגעלע צום מיידעלע שוין יאהרען לאנג פריהער איידער דאס שטעמפעל פון געשלעכט איז איינ־געזיגעלט געווארען אין זיין ארגאניזם. איידער די עטהער־בלויקייט פון

הימעל ערשיינט קלאָהר, ווייזט זיך שוין א ראזינע פארבונג, וועלכע איז אנפאנגס קוים צו בעמערקען אויפן האריזאנט, אבער טרעט ארויס באלד אין לעבהאפטע קאלירען.

דאס שעהנסטע אויפן הימעל איז די זונן, און דארום האב איך מיט דעם וואָרעמסטען אינטערעס, מיט א מין היילינער אויפמערקזאם־קייט שטודירט דעם ערשטען אויפגאנג פון יעדער זונן, וועלכע איז דער ענין פון מיין בוך.

עס איז די גראָבסטע געמיינהייט און פערדאָרבענהייט ווען מען הערט טאג־טעגליך די לעסטערענדע מיינונג, אז קיין קינד איז נים אין גאנצען אונשולדיג אין פראגען פון ליעבע. אין אמת'ן איז די אונשולד פון'ם קינד א סך וואהרער, א סך טיעפער און אויפריכטיגער איידער מען גלויבט גאָר, און דער גלאַנץ און די דימענטענע ריינקייט פון דיזער אונשולד ווערט אויפגעהאלטען אפילו דארט, וואו דיא שמוץ פון געזעלשאפטליכער פערדארבענהייט בעשפריצט זי מיט אונריינע טראפענס די רויטינקע ליפעלעך פון'ם קינד קאָנען אמאל, ווי עס דוכט זיך, אויף א צולאזענעם אויפן איבערזאָגען א פאסקודנעם וואָרט, וואס עס האט צופעליג געהערט פון'ם דינסטמיידעל; אבער דאס ברייגנט ניט אריין קיין אונריינקייט אין דער קריסטאל־ריינער נאטור פון'ם קינד, און עס איז נעטוג א ריינע אויסבאדונג אומדיזער פלעק זאל אין גאנצען פערשווינדען פון'ם קינדס ריינע נאטור. דער ערוואקסענער המון איז געוועהנ־ליך געניגנג פערדארבען, ניט צו גלויבען אין דער אונשולד פון דיא קינד־ער — ווי אדורכגעווייקטער בעל עבירה גלויבט ניט אין מעשים טובים.

בעת קינדערלעך שפילען זיך מיט לארעם, געשריי און געפילדער, פון וואס דאס קינד האט געוועהנליך גרויס הנאה, אנטערשיידעט שוין דאס אינגעלע א מיידעלע צווישען הונדערט אנדערע קינדער און באלד דערפיהלט דאס קינד א נייגונג, וועלכע האט קיין נאמען ניט און בלייבט אונבעוואוסט, אבער האט שוין די בעדייטונג ווי א מיניאטור פון א שעהנעם בילד. איך ערינער מיך אויף א מלאך'ל א מיידעלע,

א גאלדינ־בלאנדע, ראָזיג ווי דער קאָליר פון פריה־מארגען־רויטקייט, וויא איך האב זי געזעהען פלוצלונג ארומגעהמענדיג מיט איהר הענטעלע דאס העלזעל פון א קליין אינגעלע, וועלכער איז געשטאנען לעבען איהר שטאלץ מיט זיין זון־פערברוינטען פנים׳על, וויא א מאטראָז. דאס קליין נפש׳ל האט איהם בריה׳שדיג בעדעקט מיט קוסען; ער אבער האט זיך פארשעהמט פון אזא ליעבהאבעריי און איז שטארק ברוגז געווארען, נור דאס קליין מיידעלע זאגט איהם, אז עס האט איהם אזוי זעהר ליעב אז עס וויל איהם האבען פאר א מאַנעלע.

א פארקעהרטע וועלט—א מיקראסקאפישע סצענע פון א קלייניג־קען יוסף הצדיק, וועלכער האט נאך גאָר נים געוואוסט וואס א מיידעל איז אזוינס, און א קליין דאמעלע, וועלכער האט אין קינדערשער אונשולד שוין אויסגעזעהען גאר ווי א פוטיפרע און איז אין אמתן דאך געוועזן א קליינער, רייטער מלאך׳ל. מאנכעס מאהל פאסירט אויך אז אין אזעלכע פלוצלונגע וערשיינונגען פון א נייגונג צווישען צוויי קינדער פון פער־שיעדענעם געשלעכט ליגט בעהאלטען אמת׳ע, עכטע ליידענשאפט, וועלכע דריקט זיך שוין אויס אין אייפערזוכט און טהרערען, אין זיפצען און אין פרייד־געלעכטער, און וועלכע האט א צוקונפט.

יענע שעהנע מיידלאך, אין וועלכע די גוטע אדער בייזע נאטור האט אריינגעגעבען א כח אויף יעדער שריט און טריט צו ערוועקען פערלאַנגען און ליידען פון ליעבע, ווייסען גאר אפט נים, אז צווישען דער גרויסער מחנה פון זייערע פערליעבטע געפינען זיך אויך אינגעלאך, וועלכע זיינען נאך גאר כמעט עפהלעך און וועלכע זיינען גליקליך, ווען זיי קאָנען זיך אריינגנבענען שטילינקערהייט אין דעם צימער וואו דיא שעהנהייט איז געשלאָפען, קוסען דעם טעפיך אויף וועלכען איהר פוס האט געטראטען, ווארום זי איז פאָר זיי דאס שעהנסטע און בעסטע בעשעפענים אויף דער ערד, דאס טהייערסטע נאך זייער מוטער. און ווי זעלטען וויים א יונג מיידעל, וואס שפיעלט זיך מיט איהרע פינ־גער אין די לאקינע האָאר פון א קליין־אינגעלע, וועמעס קעפעלע עס

לינט אויף איהרע קניע, איז זיין קליין הערצעל קלאפט שטארק אונטער איהרע צערטליכקייטען ; זי ווייס ניט, אז ווען דאס אינגעלע הויבט אויף זיין לאקינגען קעפעל, איז זיין פנים'על רויט ניט בלויז פון דער היץ, נור פון אינערליכען פייער, וועמעס נאטור ער אליין אהנט נאר ניט— פון'ם פייער פון ליעבע.

ווען מען זאל אזא קליין אינגעלע פרעגען, פאר וואס האט ער ליעב דאס קליינע מיידעלע, וועט ער אוועקלויפען א פארשעהמטער,— ווען מען זאל דאס מיידעלע א פרעג טאהן וועט עס רויט ווערען אין גאנצען פנים'על און וועט נעבען א נאאיווען חנ'עוודיגען ענטפער, זיי ליעבען זיך, אבער פאר וואס, דאס ווייסען זיי ניט. פונקט אזוי ווי מען זאל פרעגען א פריה־צועפענטען רויזען־קנאספעל, פאר וואס וויל עס שוין בליהען אין מערץ אנשטאט צו ווארטען אויף דעם ווארעמען, לוסט־פולען הויך פון מאי ?— עס ווייס ניט פאר וואס.

אין הייסע נאטורען ערשיינט דיא ערשטע מארגען־רויטקייט פון דער ליעבע פריהער, ווייל די פרוכטבארע נאטור איז אונגעדולדיג צו ווארטען מיט איהרע בליהונגען, און ווייל דאס לעבען איז נור א קורצער אויגענבליק, אז מען זאל אין איהם קאנען שטילען יענעם אונענדליכען דורשט פון ליעבע, וועלכער פארצעהרט אזא מענשען. אזעלכע נאטורען ליבען פריה, ווייל די ליעבע איז אין זיי זעהר שטארק—פונקט אזוי ווי א גאונישער קאפ האט צו צעהן יאהר שוין אזעלכע געדאנקען, וועלכע דער דורכשניטליכער מענש האט ניט אפילו צו דרייסיג יאהר.

פאר וואס אבער ציהט עס דעם אינגעלע דוקא צו יענעם מיידעלע מעהר ווי צו אלע אנדערע ? פאר וואס לאזט דאס קאפריזנע מיידעלע נור פון יענעם ברוינעם אינגעלע זיך קושען און ניט פון קיין אנדערען ? דאס איז דערפאר, ווייל פאר איהר איז דיזער אינגעלע אנדערש פון אלע אנדערע. דאס איז דיא נאטירליכע וואהל, וועלכע איז אונערקלעהרליך און פון וועלכער עס קומט ארויס די ליעבע. אמאל איז דאס די צונייגונג פון צוויי פערשיעדענע נאטורען איינע צו דער צווייטער—צו ארסגלייכונג

פון גענענגענצטע כאראקטערען; אמאל איז דאס די אויספיעלונג פון פעהלענדע טהיילען — דאס וואס פעהלט אין איין נאטור ווערט צוגע־זעצט פון דער צווייטער נאטור, צו וועלכע די ערשטע ווערט צוגעצויגען טאקע מחמת דעם, וויל אין איהר פעהלט עס; און אמאל איז עס דוקא די הארמאניע פון די ביידע. דאס איז די בעשטימונג פון דער מוטער־נאטור גופא, וועלכע וועהלט אויס איינעם פאר'ן צווייטען. אזוי איז די נאטור משדך שידוכים.

ניט ריידענדיג וועגען דער פריהער קינדערשער ליעבע פון רייכע בענאבטע נאטורען, קומט ארויס דאס געפיהל פון דער ליעבע גוואלטיג ווי נור עס ווייזט זיך אין דעם איינגעל א נייע בעדערפעניס דורך דער צוויבערליכער בעריהרונג פון יענער וואונדערליכער קראפט, וועלכע מאכט איהם געשלעכטליך רייף, צייטיג. ערשט דאן ווייזט זיך ארויס אונטער דער גלאטער אבערפלעכע פון'ם איינגעלס לעבען א טיעפער אבגרונד, א ליידיגקייט, וועלכע קאן בלויז אויסגעפיעלט ווערן דורך א ווייבליכע פערזאן. און פון אונטער דער שטילער נאטור פון'ם מיידעל הויבט אן ארויסריידען די פאדערונג פון ליעבע פון איהר גאנצען קערפער, פון יעדער גליעד:

די אונשולד און די אונוויסענהייט כאפען אן דעם איינגעל און מיידעל און זיי פיהלען ווי ארויסצוגעבען זייערע כחות, אויסצודריקען דאס קאכינגע לעבען, וואס הויבט אן ברויזען אין זיי: לויפען אין וואלד, קלעטערען אויף בערג, פליהען, שפרינגען, בעטויבען זיך, מיעד ווערען. אין דיזער צייט שפרינגט מען, טאנצט מען, מען לאכט, מען וויינט; מען ווערט אומעטיג אדער פרעהלאך גאר אהן אן ערענסטע אורזאכע, אליין ניט וויסענדיג פאר וואס. עפעס אקוראט ווי דאס אויסגעוואקסען איינגעל אדער מיידעל וואלט אבזיכטליך וועלען אבנארען זיך אליין און אנדערע, אז זיי זיינען נאך דיזעלבע קינדער, וואס זיי זיינען געווען ערשט נעכטען. זיי זיינען שוין אבער ניט דיזעלבע, הגם זיי וויסען נאך אליין ניט וואס מיט זיי טהוט זיך.

עס קומט די נאכט און די גליעדער, וואס זיינען מיעד געוואָרען פון'ם טאָגס שפּיעלרייען, ווילען רוהען אין טיעפען שלאָף און דעם אינגעלס געמיטה וויל פערזינקען אין א ים פון פערגעסענהייט. אבער אפילו אין שלאָף קומען מיט איהם פאר אונגעוועהנליכע ערשיינונגען און ער דערפיהלט נייע יסורים, שמערצען פון ליידענשאפט, וועלכע בעאונרוהיגען זיין שלאָף און רעגען איהם אויף: ער דערפיהלט נייע פריידען, נייע שמערצען, וואס ער האט פריהער ניט געפיהלט!

און דאס אונשולדיגע מיידעל זיצט אויף איהר בעטעל א בענאסע־נע מיט שווייס און מיט טהרערען, מיט די הענד אין די צולאזטע האָאר און פרעגט זיך א צושראקענע: וואס פאר א זינד האב איך בעגאנגען, וואס מיט מיר האט עפּעס אזוינס געטראפען." און נאך א שלאָפלאזער נאכט לויפט זי צו דער מוטער און בעקלאָגט זיך, אז זיא איז קראנק, זעהר קראנק — אבער איהר טהוט קיין זאך ניט וועה. די ליעבענדע מוטער טרויסט זי מיט א שמייכעל. אבער דאָס מיידעל פיהלט עפּעס קאפריזנע, אונגעדולדיג און פערניסט אהן א שיעור טהרערען אהן א שום אורזאכע, אהן וועלכע עס איז שמערץ.

איהר הימעל איז אזוי ריין און קלאָהר און דאך אזוי פיעל שטורעם — טרויערנדע ראמאנטישע חלומות, פאנטאזיען, וועלכע ענט־שטעהען און פארשווינדען אין איין וויילע. עס וועקסלען זיך אזוי שנעל איהרע געפיהלען — דאס א צופלוס פון אונענדליכע צערטליכקייט, ווי ארומצוכאפּען יעדער זאך און דריקען צו דער ברוסט און קושען מיט בעגייסטערונג, און פּלוצלונג אן אומעט, א ביינקשאפט, א פערצווייר־פלונג. וואס פאר א מהומה אין דער פאנטאזיע!

פון אינגעל־יאהרען צו בחור־יאהרען.

איינע פון די שמערצליכסטע און פריידען־פולסטע עפאכען איז די איבערגאנגס־שטופע פון אינגעלשאפט צו בחור שאפט. איך רוף זי

די היסטערישע פעריאדע פון׳ם לעבען.״ די פרוי איז צניעות׳דיגער און צוריקגעהאלטענער, שעהמעדיגער אלס דער מאן און הגם אין איהר נאטור איז דא א גרעסערע בעדערפנים פון ליעבע, אבער צו פערדאנקען איהר גרויסער אונשולד פארשטעהט זי זיין נאטור ניט און האט פאר איהם מורא.

דעם מאן האט די נאטור נעגעבען פשוט׳ע סמנים, וועלכע זיינען פאר דער ווייבספארשוין אין גאנצען אונבעקאנט. זעהר אפט פאסירט עס דערפאר, אז איבער זיין צולאַזענקייט פאר דער צייט דערפיהלט ער די תאוה איידער די ליעבע. אויב אבער ער איז אליין צניעות׳דיג, ריין, שעהמעדיג און דאך ליידענשאפטליך, לעבט ער אויך דורך דעמזעלבען ווילדען טומעל אינערליך, וועלכען עס לעבט איבער דאס מיידעל; ער איז אויך קאפריזנע אהן א פאר וואס, פיהלט ווילע־וויז א צופלוס פון שמחה אָהן אורזאכע, און ווערט פלוצלונג אנגעכאפט פון א וועהמוטה, פון אן אומעט און ביינקשאפט אהן א שום גרונד—א ווייבערשע נאטור!

אזוי קומט די ערשטע ליעבע, אין וועלכער דער געליעבטער ווערט אנגעזעהן אלס א גאט און די געליעבטע אלס א געטין. פאר דער ערשטער ליעבע איז אלעס געגנוג. דער פערליעבטער זעהט אין דער געליעבטער און די פערליעבטע אין דעם געליעבטען דורכאויס מעלות און קיינע חסרונות, ווארום דיא ערשטע ליעבע האט הונגער פאר א מיליאָן און ברויט בלויז פאר א גראשען.

איז דער געליעבטער א בלייבער, דאן זעהט זי אין איהם א נע־פיהלפול שמאכטענדען; איז ער קראנק, קומט ער איהר פאר נאך א סך פאעטישער דורך דעם; איז ער א געזונדער קערל, קומט ער איהר פאר אלס א גבור, א גאט פון קראפט; איז ער פרעך, אונפארשעהמט, זעהט זי אין איהם בלויז אז ער איז מוראדיג ליידענשאפטליך; איז ער עגאאיסטיש—אָ, דאן איז אודאי גוט, דוכט זיך איהר, ווייל נור אין איהר וועט ער געפינען זיין גליק, דען ווער קאן איהם נאך ליעבען אזוי שטארק וויא זיא!

וויפיעל פאעזיע עס געפינט זיך אין'ם הארצען פון'ם הייסבלוטיג־ען בחור'ל, ווען ער נעהמט ארום א דארפיש געזונדע שעהנהייט מיט רויטע באקען! און וויפיעל ביינקשאפטליכע פאעזיע זינגט ארויס פון'ם הארצען פון'ם פערליעבטען בחור'ל, וועלכער טרוימט וועגען זיין נעליעב־טער פאבריק־מיידעל מיט די בלייכע באקען! די ערשטע ליעבע איז אזוי פערפיהרעריש, אז ווען איז דער אונערפאהרענער, ווען דער געגענ־שטאנד פון איהר ליעבע איז א דורכגעטריבענער אלטער כל־בו־ניק, וועלכער האט שוין די געניטקייט ווי אריינצושעפצען איהר: איך ליעב דיך! און ווען איז דעם אונשולדיגען יונגען מענשעל, ווען א געניטע פרויענצימער וויס ווי ארייצוכאפען איהם אין איהר נעץ! ווארום בלינד און פאנטאסטיש איז די ערשטע ליעבע — זי מאהלט דעם פער־ליעבטען אלעס אין די הערליכסטע קאלירען.

ביי דעם ערשטען אויפפלאקערן פון דעם ליעבעס־פייער בעגעהט מען שוין א ליעבעס־זינד. ווארום ווי פייעריג אונזער ליעבע זאל ניט זיין, ווי מיר זאלען ניט פארהערליכען אונזער אידעאל, זאגען מיר דאך אבער א ליגען, ווען מיר שווערען: „איך ליעב דיך מעהר פון אלעס אויף דער וועלט און וועל דיך אזוי ליעבען אויביג, ווארום דו ביסט מיין ערשטע ליעבע און מעהר וויא איין איינציג מאהל ליעבט מען ניט!" און באלד ווערט דיזער ליגען בעזיגעלט מיט א קוש.

זייט עהרליך ווען איהר גיט דעם ערשטען קוש, אויב איהר ווילט אז דיא ליעבע זאל זיין דיא העכסטע פרייד פון לעבען און ניט בלויז א האנדעל פון ליידענשאפטליכע געפיהלען דורך ליגען! אייער ליעבע מעג זיך זיין אייער ערשטע, אבער דערפון איז נאך ווייט ניט קיין ראיה, אז עס איז דיא איינציגע, די סאמע אמת'ע, די גרעסטע. שווערט ניט פאלש איידער איהר ווייסט ניט דעם אמת פון דער ליעבע. ווארום עס קאן זיין אז ניט לאנג נאך אייער שבועה און נאך אייער ערשטען קוש, זאל קומען חרטה און גלייכגילטיגקייט.

דערפאר קומט עס אמאהל, און אפשר גאנץ אפט אז נאך ניט

קענענדיג די אמת'ע ליעבע הויבט מען איהר שוין אן צו טאדלען און אבצולייקענען, טענה'נדיג, אז זי איז מעהר נים ווי א פאנטאזיע, א חלום אן איינריידעניש, און דאס קומט דערפון וואס מען האט ביי דער ערשטער הינרייסונג אזוי היים געשוואָרען אין ליעבע. דאס ווען מען כאפט זיך אז מען האט זיך אבגעבריהט, הויבט מען אן צו שענדען דעם טעמפעל, וועלכען מען האט נאך גאר נים בעטראכטען.

ווען א בחור און א מיידעל געשטעהן זיך, אז זיי ליעבען איינער דעם אנדערען — עס קאָן מעגליך זיין אז דאס זאל זיין זייער ערשטע ליעבע. אבער גלייך ווי זיי דערפיהלען ליעבשאפט איינער צום אנדערען טאָרען זיי נאָך נים שווערען, אז דאס איז זייער איינציגע און דיא ערשטע ליעבע, אויב א שבועה איז ביי זיי הייליג. זעלטען איז דיא ערשטע ליעבע די אמת'ע ליעבע, פונקט אזוי וויא דאס ערשטע ווערק פון א שריפטשטעלער איז זעלטען דער אמת'ער אויסדרוק פון זיין גייסט.

דיזע „איינציגער און ערשטע ליעבע" איז דאס רוב א פוסטער קלאנג ווי פיעל אנדערע פוסטע פראזען. און דיזע פוסטע פראזע האט געבראכט מעהר קרבנות אין אונזער מאדערנער געזעלשאפט, איידער פיעל אנדערע פארברעכען און קראנקהייטען, פיזישע און גייסטיגע. אויב אייער ליעבע איז ווירקליך אייער ערשטע, דארפט איהר אודאי זיין בעשיידענער און עס איז געגוג ווען אייערע ליפען ריידען ארוים נים מעהר ווי : „לאמיר ליעב האבען איינער דעם צווייטען !"

און אויב איהר בעלאנגט צו יענע קליינער צאהל גליקליכע שטערבליכע, וועלכע ליעבען בלויז איין איינציג מאָהל, און ווער רעדט נאך, אויב איהר געהערט צו יענער גאנץ קליינינקער צאהל גליק-ליכע מענשען, וועלכע האבען אין דער ערשטער פרוי, וואס זיי האבען ליעב געקראָגען, געפונען יענעם אידעאל, פון וועלכע זיי האבען געטרוי-מט, דאן זייט איהר גליקליך אהן א שיעור. אויב עס איז ווירקליך פאראן איין גאט, וועלכער זיצט אויף זיין גילדערנעם כסא הכבוד אין הימעל און קוקט אראב מיט אויבינער געדולד אויף דיא מענשען פון אונזער

פלאנעטע—וויא אפט מוז ער שמייכלען, זעהנדיג ווי עס ווערט מיסברויכט דיא פערזיכערונג אין אויבּיגער ליעבע. בעסער וויניגער געשווארען און מעהר געליעבט!

און זאלען מיינע שעהמעדיגע לעזערינס, וועלכע זיינען אידעאליסטיש געזיננט, ניט קוקען מיט פעראכטונג אויף דיזער עצה, וועלכע קאן פאר זיי אפשר קלינגען ציניש, די וויטערע בלעטער פון דיזען בוך וועלען זיי איבערציינגען, אז דער צוועק זיינער איז דוקא, אז די ליעבע זאל ערהויבט ווערן צו די העכסטע מדרגות פון אידעאל. ליידער אבער איז דאס לעבען אין אונזער געזעלשאפט אזוי פארשלייערט מיט זיסע, פארשטעלטע פראזען און פאלשען גלאנץ, אז עס איז שווער צו דערקענען דיא ווירקליכע נאטור פון זאכען, און א פשיטא שוין אין פראזען פון ליעבע. דא פאלשעווען מיר אלע. מען דארף האבען דעם פרייסטען מוטה, ווען מען וויל זיין אויפריכטיג און בלויז דורך אויפריכטיגקייט קאנען מיר זיך אויסהיילען פון די פאלשקייטען פון ליעבע, וואס דאס איז ניט קיין נאציאנאלע קראנקהייט, נור אן אלגעמיין מענשליכע.

דער קוואל פון אמת׳ער ליעבע.

וועלכע זיינען אבער די אמת׳ע קוועלען פון דער ליעבע? וואס הייסט אמת׳ע ליעבע און וועלכע וועגען פיהרען צו איהר היילינגען טעמ־פעל? אין דער ווירקליכקייט האט בעדארפט זיין נור איין קוואל און בלויז איין וועג. די צרה איז אבער וואס ארום דעם אמת׳ן וועג דרעהען זיך אזוי פיעל וועגעלאך און שטעגלעך, אז זיי פארשטעלען דעם נאטיר־ליכען וועג און מען זוכט דארום דאס רוב אויף די קרומע און פאלשע וועגען צו קומען צום ציעל. דער אונגליק בעשטעהט אבער דעריין, וואס דיזע אלע פאלשע און קרומע וועגען פון דער ליעבע פיהרען צו א לעבען פון ענטוישונגען און ערביטערונגען.

די פיעלע קליינע נאַטירליכע קוועלען פון דער אמת'ר גרויסער ליעבע פליסען סוף כל סוף צונויף אין איין איינציגען. פון טראָפּענס ווערען קליינע רינעס, פון די קליינע רינעס ווערט צונויפגעפליסט א גרויסער שטראָם און דער מעכטיגער שטראָם גיסט זיך ענדליך אויס אין א ווארעמען, ברויזענדען ים פון סימפּאטהיע.

די סימפּאטהיע, די צונייגונג איז דער איינציגער און אמת'ר קוואל פון דער ליעבע. סימפּאטהיע, דאס איז דאס שעהנסטע וואָרט פון אלע שעהנע ווערטער פון דער מענשליכער שפּראַך! „צוזאַמען ליידען" — דאס איז דוכט זיך א טרויעריגער אויסדרוק אין'ם צוזאַמענלעבען פון צוויי מענשען! אבער ווי ערהאבען דאס איז: צוזאַמען פיהלען, צוזאַמען אין פרייד און צוזאַמען אין לייד. צוויי הערצער, וואָס פיהלען איינס; אויפן קוק צוויי וועלטען, וועלכע קומען זיך אבער צונויף אין איין מיטעלפּונקט; צוויי נערווען־סיסטעמען, וואס יעדערע האט זיך פערשיעדענע קוועלען פאר עמפּפינדונגען, אבער דאס זיינען עמפּפינ־דונגען, וועלכע צוויי הערצער פיהלען אין דערזעלבער צייט. צו זעהען איינע דעם צווייטען, בעטראכטען איינע דיא אנדערע און באנעהערען איינע די אנדערע — א פונק, וועלכער קומט ארויס פון דער בעריהרונג פון דיזעביידע באנעהרען — דאס איז דער ערשטער פאַקט פון דער ליעבע.

צוויי איינזאמע שיפען שניידען דורך דעם גרויסען מדבר פון לעבענס ים, נים ווימענדיג איינער פון אנדערען; דער ווינד פיהרט זיי צוזאַמען; א סימפּאטישער הויך בלאָזט־אויף ביידענס זעגלען און ביידע האבען שוין דיזעלבע בעוועגונגען; זיי פיהלען זיך פערבונדען פון דערזעלבער בעדערפניס, וואס ביי זיי ביידען איז גלייך פאראן — א פערבינדונגס־שטריק ווערט איבערגעוואָרפען פון איין שיף צום אנדערען. און פון דעם אויגענבליק אן, וואס זיי ווערען צוגעקייטעט איינע צום אנדערען, שניידען זיי דורך ביידע גלייך דעמזעלבען וועג אין לעבענס'ים, קעמפּפען געגען דערזעלבער געפאהר, און קומען צו צוזאַמען צום זעלבינגען ברעג.

די פייערינסטע נייגונג קומט ארויס פריהער דערפון, וואס איינער בעוואונדערט אין אנדערען די שעהנע פארם, אדער פון פיהלען דאס שעהנע; דערפון קומט דער באגעהר און מען זוכט שוין די בעפרידיגונג פון דער באגעהרטער זאך, דאס הייסט שוין מען ליעבט. ווארום וואס אנדערעס איז די ליעבע, אויב ניט דאס אויסוועהלען פון די שעהנסטע פארמען כדי דיעזע שעהנע פארמען אין נייע דורות אוזיסצור ברייגנען? ליעבע איז די נאטירליכע אויסוועהלונג פון דאס בעסטע, וואס זאל טריאומפירען איבער דאס מיטעלמעסיגע; די אויסוועהלונג פון דאס יונגסטע און דאס שטארקסטע, וואס זאל איבער לעבען דאס אלטע און דאס שוואכע.

דאס ווייב, די אויפהאלטערען פון דער לעבענס-זריעה, מוז שעהנער זיין פון'ם מאן, ווייל דער מאן ליעבט אין איהר פריהער פון אלעם די שעהנע פארם. אמת, אז אפילו מיטעלמעסיגע פארמען קאנען ערוועקען א פייערינגען באגעהר, ווען זיי זיינען פאראיידעלט פון א נתיסען גייסט און פון א ליידענשאפטליך הארץ, אבער אזא סימפאטהיע איז שוין ניט קיין גאנץ נאטירליכע.

אויף דער פרויענצימער מאכט אויך אן איינדרוק דיא שעהנע פארמען פון דעם מאן און זי קאן א מאן ליעבען נור דערפאר, ווייל ער איז שעהן; אבער ביי איהר פארנעהמט די סימפאטהיע א ברייטערען פלאץ; די פרוי קאן נתפעל ווערן און בעאיינפלוסט ווערען פון די אייגענשאפטען פון דעם מאנס כאראקטער און פון זיינע גייסטיגע פעהיגקייטען. מיט דעם מאן איז אפט ניט אזוי דער פאל. ער וועט גיכער נתפעל ווערן פון דער פרויס שעהנקייט אלס פון איהרע כאראקטער-אייגענשאפטען אדער פון איהר גייסט.

אפילו גאנץ העסליכע מענער געניסען דעם הימערשעלן גליק געליעבט צו זיין, אבער דאס איז דער פאל, ווען דיא פרוי ווערט גערייצט פון זיין כאראקטער, פון זיין גייסט, וואס דאס פארנעהמט אין איהרע אויגען דעם פלאץ פון שעהנקייט. דאס נופא קומט איהר פאר אלס

אזוי שעהן , אז זיא ווערט גערייצט. דיא פרוי האט אין זיך אייגענטליך אזוי פיעל רייצענדע שענהייט, אז זי קאָן באשטעהן ניט צו זוכען עס אין איהר געליעבטען. אָבער בעצויבערט מוז זיא ווערען פון עפּעס, זיא ווערט דאַן בעצויבערט און בעזיעגט פון דעם גלאנץ פון זיין גייסט, פון דער נאבעלער שעהנקייט פון זיין כאראַקטער אדער פון דער שעהנקייט פון זיין גבורה.

אבער דיא אלע מעלות פון גייסט און כאראַקטער קאָנען בלויז דאַן האָבען אן איינפלוס אין דער ליעבע, ווען זיי פערבינדען זיך מיט דעם בעגריעף פון שעהנקייט — זאל זיין אז ער איז שעהן דורך זיינע מידות, דורך זיין שכל, דורך זיין בענעהמונג און האלטונג. אבער דאס איז אלץ עפּעס וואס איז שעהן, ווארום די עסטעטיק בעהערשט אלע ערשיינונגען אין דער ליעבע

עס זיינען אפשר פאראן אזעלכע פילאָסאָפען , וועלכע בעריהמען זיך, אז זיי האבען געליעבט א העסליכע, אינטעלעגענטע און געפיהל פאָלע פרוי. אבער ווען אזא פילאָסאָף זאל גוט אריינקוקען ביי זיך אין הארצען און פרופען געפינען דעם קוואל פון וואנען עס שטאַמט ארויס זיין ליעבע, וועט ער סוף כל סוף אויסגעפינען, אז ער האט אין איהר געליעבט ווייבליכע מעלות : איהר צערטליכקייט, די ווייכע מיטפיהלונג פון איהר הארצען אדער ער האט ניט געקאָנט געגענשטעהן איהר ליעבשאפטס-קלוגקייט, איז געוועזן גערייצט פון דעם. וואס זיא האט פערשטאנען ווי צו ערוועקען אין איהם ליידענשאַפט. מיט איין וואָרט ווי ער פעראכט ניט די פארם, פון דעסטוועגען איז ער דאך פערכאפּט געווארען פון דעם רייץ פון איהר ווייבליכען געשטאלט.

דאס ווייב, פארקעהרט, וואס פערליעבט זיך אין א העסליכען מאן, ווערט געבלענדעט פון אזעלכע מעלות אין איהם וואס זיינען דוקא מענליך, פון זיין העלדישען מוטה, פון זיין גייסט רייכקייט, מיט איין וואָרט פון עפּעס א שטארקער מעלה. דער עיקר איז אבער, אז דיא שעהנקייט איז טאקע דער שטארקסטער פאקטאר אין יעדער נייגונג

פון ליעבע. וואָרום דיא ליעבע איז דאָך די ליידענשאפט פון דער יוגענד און יונגקייט גופא איז דאָך איינע פון דיא ליעבלינגס-פארמען פון שעהנקייט.

אז צוויי שטראהלען פון דעם אויג פון א מאן און א ווייב זאלען שוין ביים ערשטען מאהל פון זייער בעגעגנען זיך אויפפלאמען וויא איין איינציגער בליץ, איז זעהר א זעלטענער פאַל. אין איין און דעמזעלבען אויגענבליק זיך בעגעגנען, זיך זעהן, זיך בעוואונדערען, פערלאנגען און בעגעהרען איינער דיא אנדערע און אומארעמען זיך—מיט איין איינציג-ען בליק, ועלכער ניט א בלאנק ווי א בליץ פון הימעל, זאָלען זיי זיך שוין זאגען: „איך ליעב דיך און דו ביסט מיין" — דאס איז יענע זעלטענע און צו שעהנע פרייד, פון וועלכער זעהר, זעהר ווייניג מענשען האבען וועו גענאָסען אדער וועלען ווען געניסען.

מעהרסטענטהייל פאסירט, אז ביידע ליעבענדע געפינען זיך ניט אויף דערזעלבער מדרגה אין זייערע פערהעלטניסע איינער צום אנדערען. דאס רוב ליעבט איינער פון זיי שטארקער, דער אנדערער שוואכער, אדער בעסער געזאָגט, אין איינעם האט זיך ענטוויקעלט דיא נייגונג צום אנדערען שנעלער איידער די נייגונג פון דעם אנדערען צו איהם: אין איינעם האט די ליעבע זיך שוין אזוי צופלאמט, אז זי האט דערגרייכט שוין די העכסטע שטופע פון ליידענשאפט און באגעהר, און אין דעם אנדערען הויבט זי זיך ערשט אָן צו ריהרען; איינער פליהט שוין אין די וואלקענס אויף די פליגלען פון ענטציקונג, בעת דער אנדערער האט זיך ערשט קוים א הויב געטאהן פון דער ערד.

און אפילו דארט, וואו ביידענס ליעבע גלייך האט שוין דערגרייכט דעם העכסטען גראד פון פריידענס-בערוישונג און ווען ביידענס הער-צער שלאָגען גלייך שטארק, אז זיי זיינען שוין ביידע איבער-גליקליך, אפילו דארט אונטערשיידט זיך אויך דיא ליעבע פון דער פרוי פון דער ליעבע פון דער מאן. דער מאנסביל וועט מיט איין בליק אלעס ארויס-זאגען; ער איז זיך גלייך מודה מיט א געוויסען שטאלץ, אז דיא ליעבע

האט זיך בעמעכטיגט איבער איהם און האט איהם בעזיעגט ; דיא פרויענצימער וועט דאס אבער אזוי גיך ניט צוגעבען ; ווי זי זאל ניט זיין בעצויבערט און וויא אין איהר זאל ניט גליהען דיא סימפאטהיע, וועט זי אראבלאזען די ברעמען, ווי זי וואלט וועלען פארשטעלען איהר בליק פון דער צו העלער ליכטיגקייט פון דער ליעבעס-זונן. וויא אין איהר זאל ניט ברענען די ליעבע, פון דעסטוועגען וועט זיא זוכען דעם מאנסביל צו בערוהיגען, אבצוקיהלען איהם.

עס קומט עפעס אזוי אויס, ווי זיינע בליקען וואלטען איהר זאגען : „אך, איך געה אויס פאר דיר !" און וויא איהר בליק וואלט איהם ענט־פערען : „אפשר וועל איך דיך ליעבען." און אזוי געהט עס צו מיטביידע גליקליכע פערליעבטע, ביז וואנעןביידענס נייגונגען גלייכען זיך אויס און דער לאנגער קאמפף ענדיגט זיך מיט א גלייכען גליקליכען זיפץ פון זייביידען. און וואס לייננער עס דויערט דער ליעבעס-באגעהר, אלץ שטארקער ווערט ער. דא ווירקט דערזעלביגער געזעץ פון פיזיק, וועלכער בעהערשט אלע קרעפטען אין דער נאטור — וואס לייננער עס דויערט די ענערגיע אלץ שטארקער זאמעלט זי זיך אן.

ווען א ליעבע ברעכט אויס פלוצלונג איז זי זעלטען זעהר דויער־האפט, און ווען עס פאסירט נאך אז די פלוצלונגע ליידענשאפט קריגט אויך באלד איהר בעפריעדיגונג, דאן דויערט זי געוויס ניט זעהר לאנג. עס איז א גרויסער אמת אין דעם וואס מען זאגט, אז די ליעבע איז ניט א שלאכט, נור א לאנגער קריעג. און ווען אפילו נאך דער ערשטער מלחמה זאלען פאלגען נאך פיעל מלחמות, קאן דאך דיא ערשטע אין אונז איבערלאזען א לאנגען איינדרוק. דיא פאלקאמסטע ליעבע איז א זונן, וואס ווייס ניט פון קיין אונטערגאנג. געוועהנליכערהייט אבער איז דיא ליעבע אזא זונן, וועלכע וואס לייננער דויערט איהר אויפגאנג אלץ לייננ־ער וועט דויערן ביז זיא געהט אונטער.

און אזוי זיינען מיר צוגעקומען גאנץ נאטירליך צו דעם גרענעץ, וועלכער טהיילט אב דעם איינציגען ריכטיגען וועג צום ליעבעס-טעמפעל

פון אלע אנדערע זייטיגע ווענלאך און שטענלאך. וואס פלאנטערען זיך ארום דיזען וועג. פריינדשאפט קאן זיין א קוואל פון ליעבע, און פון דאנען זיינען ניט ווייט אויך ערגערע קוועלען, פון וואנען עס קאן ארויס־פליסען ליעבע : דאנקבארקייט , מיטלייד, אייטעלקייט, תאוה, נקמה.

ווען מען האט מיט א פרוי לאנגע בעקאנטשאפט און מען רעכענט זי פאר א פריינדין בלויז, און אין איין שעהנעם טאג כאפט מען זיך, אז מען האט זי ליעב, קאן מען אזא ליעבע צוגלייכען צו טראפישע פרוכט וועלכע קאנען אין אונזער קלימאט וואקסען בלויז אין א אראנזשערען. עס איז אן אלטע פראגע צו עס איז מעגליך אז צווישען א מאנספערזאן און א פרויענצימער זאל עקזיסטירען בלויז פריינדשאפט און עס זאל ניט זיין דעריין אריינגעמישט דער עלעמענט פון ליעבעשאפט דאס איז א פראגע, וועלכע עס איז שווער צו לייזען, דערפאר וויל פיעלע רופען אן מיט דעם נאמען „פריינדשאפט" א געפיהל, וועלכע קומט פון אמת'ר און עכטער ליעבע, נור דער באנעהר ווערט דא פיעלייכט באהערשט פון דער שטריינגער האנד פון פפליכט . דער געפיהל פון ליעבע קווינקעלט דא אהער און אהין און בעטרעט קיין מאהל ניט דעם טעמפעל פון דער ליעבע.

נור אן אמת'ע, א קלאהרע, א רוהיגע פריינדשאפט מיט אלע סמנים פון פריינדשאפט זאל קאנען עקזיסטירען צווישען א מאן און א פרוי, דאס איז נור מעגליך אונטער איין בעדינגונג, אז ער זאל געשלעכט־ליך אויפהערען צו זיין א מאנספערזאן און זי זאל אויפהערען צו זיין א פרויענצימער. אבער רויבען פון אן אינדיווידואום דאס געשלעכט איז דאך אן אכזרישע פיזישע און מאראלישע פערקריפלונג וואס נעהמט פון איהם אוועק א העלפט פון זיין וועזען. און דאן ווען צווישען צוויי אזעלכע סריסים הערשט פריינדשאפט איז דאך דאס ניט קיין פריינדשאפט צווישען א מאנס פערזאן און א פרויענצימער, נור צווישען צוויי מענשען וואס זיינען ניט מאנסביל און ניט פרויענצימער. אזוי לאנג ווי זיי זיינען מאנספערזאן און פרויענצימער און איינער פיהלט א נייגונג, א באנעהר

פארן אנדערען, הייסט עס שוין אז פון זייער פריינדשאפט איז געווארען ליעבע.

אבער וויפיעל קאן מען געפינען אזעלכע מאראלישע סריסים? וויפיעל מענער און פרויען קאן מען אנצעהלען, וועלכע זאלען איינע דיא אנדערע ליעבען און זאלען ניט באנעהרען איינע דיא אנדערע? פרופט זיי איבערצעהלען, דאן וועט מען אפשר קאנען אנווייזען אז עס זיינען פאראן אויף דער וועלט אזוי פיעל און אזוי פיעל פעלע פון „פריינדשאפט אהן ליעבע״ צווישען מענער און פרויען. פארלייפיג האט זיי נאך קיינער ערגעץ ניט געזעהען.

איך וויל אבער נאך קלעהרער זיין, מען זאל ניט זאגען, אז איך וויל זיך ארויסדרעהען פון דער פראגע. איך וויל פרעגען: איז דען דא אויף אונזער ערד איין מאן און איין פרוי, וועלכע זעהען זיך גערן, וועלכע ליעבען זיך און וועלכע זאלען איינער פון אנדערען גאר נישט וועלען געניסען, אפילו ניט א קוס? אויב עס איז דא אזא מאנסביל און אזא פרויענצימער, דאן גלויב איך אז אזעלכע צוויי מלאכים זיינען פריינד און אז עס איז מעגליך אזא פסיכאלאגישע ערשיינונג פון בלויז פריינדשאפט צווישען צוויי פערזאנען פון בעזונדערע געשלעכטער.

ליעבע אוים דאנקבארקייט

די ליעבע קאן זיך ענטוויקלען פון יעדען מילדען געפיהל צווישען א מאנספערזאן און א פרויענצימער, און לייכטער פון אלעם ענטוויקעלט זי זיך פון א פריינדשאפט, וואס עקזיסטירט צווישען איהם און איהר — עס קאן זיך פון דעם פריינדשאפטסגעפיהל ענטוויקלען אמאל א זעהער געזונדע ליעבע פאר זעהר א לאנגע צייט, אבער דיעזע ליעבע בעהאלט זיך תמיד אונטער א קאלטער הויט און אונטער א פאלשער פארב. אין אלגעמיין קאן מען זאגען, אז כמעט אלע אזעלכע ליעבעס, וואס טראגען דעם כאראקטער פון פריינדשאפט בלויז צווישען איהם און איהר, זיינען

קראנקהאפטע ליעבעס; מען דארף זיי פערשרייבען היילמיטלען: וואסער־קור און לעבער־טהראַן

צו אזעלכע מינים ליעבעס בעלאנגט די ליעבע, וואס קומט ארויס פון דאנקבארקייט. דער גרויסער פאעט דאנטע זינגט וועגען דער ליעבע אזוי, :

„די ליעבע האט נאך קיין מאהל נים געצוואונגען צו געגענליעבע."

דאס הייסט אז ווען א פערזאן הויבט אן צו ליעבען עמיצען איז נאך ווייט קיין ראיה נים, אז זיין ליעבע וועט ארויסרופען געגענליעבע ביי יענעם און דאס איז אמת. אין די מעהרסטע פעלע פערליעבען זיך צוויי איינער אין אנדערען נים גלייך; דער אונטערשיעד איז אין צייט און אין דער מאס פון די טרים, וואס יעדערער פון זיי מאכט צו עררייכען דעם ציעל. אבער צוויי זאלען זיך גלייך בעגעגענען אויף דעם הויפט־וועג פון סימפאטיע־דאס איז א זאך וואס טרעפט קיין מאהל נים.

דער אפעקון, וואס טרוימט פון דער ליעבע פון יענער, וועלכע איז אונטער זיין שוץ; דער רייכער בעל צדקה, וואס האפט צו געווינען ליעבע ביי דער יתומה, וועלכע ער האט אויסגעהאָדעוועט; דער אלטער בחור, וואס ערוואַרט ליעבע פון זיין הויזהאלטערין די אלע זאלען וויסען, אז דאס געפיהל פון דאנקבארקייט אליין האט נאך קיין מאהל קיין רעכטע ליעבע נים ארויסגעבראכט; אזעלכע ליעבעס זיינען אפשר געווען מאנכע מאהל עהרליכע קינדער פון דער מוטער דאנקבארקייט, אבער דאס רוב זיינען דאס דאך ממזרים, ווארום זייערע אמת'ע עלטערען זיינען נים די געפיהלען פון דאנקבארקייט. דיא דאנקבארקייט קאָן בלויז זיין א גוטע פיהרערין אויף דעם וועג פון סימפאטהיע, וואס פיהרט צו דער ליעבע אבער בלויז א פיהרערין.

עס זיינען פאראן מענער און פרויען, וועלכע מען קאָן פערגלייכען מיט יענע קאלט־בלוטיגע חיות, וועלכע האבען נים קיין אייגענע ווארעמ־קייט, זייער טעמפעראטור הענגט אב פון דער סביבה, אין וועלכער זיי געפינען זיך; דאס איז די טעמפעראטור פון דער ארומיגער נאטור און

נים די היץ וואס ברענט אין זיי גופא. פאר אזעלכע מענשען איז שווער דורך איינעמען באגעהר צו ליעבען; זיי דארפען עפעס האבען א פרעמדע ליעבע, וואס זאל זיי דורכווייקען, ווי ווין ווייקט דורך א צוקערלעקעכעל. זייערע נייגונגען זיינען קאלט. אזעלכע מענשען וועלען תמיד זוכען אין ביכער אדער וועלען זיך ערקונדיגען ביי אנדערע, וואס הייסט ליעבע, און זיי וועלען דאס דאן פערגלייכען מיט דעם, וואס זיי אליין פיהלען אום צו וויסען צו פיהלען זיי דאס ליעבע אדער נים. אויב זעהר געפיהל איז אזוי טאקע, ווי אנדערע ערקלעהרען, וועלען זיי זיך א זאג טאהן: „ליעב איך דאך טאקע אויך מיט אן אמת." אזעלכע מענשען זיינען פאראן פיעל, אסך מעהר איידער מען קאן מיינען. און פאר זיי איז זיכער צוגעפאסט דער פערז פון דעם דיכטער. זייער ליעבע וועט קיין מאהל נים צווינגען צו געגענליעבע. אזעלכע ליעבען אוים דאנקבארקיים אדער אוים מיטלייד וואס איז דיזעלבע זאך.

אזא ווייך געפיהל, וואס הייסט ליעבע אוים דאנקבארקיים, דארף אבער נים פערבימען ווערן מיט יענעם געפיהל פון מיטלייד, וועלכע הויפטזעכליך די פרויען פיהלען פאר יענע מענער, וועלכע זיינען אין זיי זעהר שטארק פערליעבט און פאר וועלכע זיי פיהלען אויך א מין ליעבע אוים מיטלייד, אבוואהל דאס איז נים די עכטע ליעבע.

א פרויענצימער ווערט לייכט געריהרט; אין איהר ערוועקט זיך א געפיהל פון רחמנות, ווען זיא זעהט א צווייטענס יסורים. דערפאר טרעפט עס, אז א פרויענצימער גיט זיך אפט איבער דעם מאנסביל נים ווייל זי זאל פיהלען צו איהם ליידענשאפט, נור ווייל זי פיהלט צו איהם רחמנות. דאס פערבינדט זיך שוין ביי איהר מיט דעם געפיהל פון שטאלץ, וואס זי בעזיצט די מאכט אן אונגליקליכען גליקליך צו מאכען.

דער מאנסביל רעכענט זיך אפט מיט דיזער שוואכקיים פון'ם ווייבליכען געשלכט און מיסברויכט עס אויף א זעהר מיאוסען אופן. ווי-פיעל מאנסביל וועט איהר געפינען, וועלכע זיינען אזוי געמיין, אז זיי וועלען דערנאך פערלוימדען אליין די פרוי, וועלכע האט זיך זיי איבער

גענעבען וועלענדיג זיי גליקליך מאכען.

א מאנספערזאן קאן אויך ליעבען אוים מיטלייד, אבער דאס איז ביי איהם פערבונדען מיט א מין שטאלץ, ווענן וועלכען אונז וועט נאך אויסקומען שפעטער צו ריידען

זעהר אפט קאן אויך פאסירען, אז די פרוי זאל ענדליך דערפיהלען וואהרע ליעבע צו דעם, וועלכער נעהט אוים פאר איהר, וועלכע זיפצט און ליידט אוים ליעבע צו איהר. די נאטור האט געשיינקט דער פרוי אן אוצר פון געפיהלען און דארום איז איהר רחמנות־געפיהל זעהר טיעף; איהר הארץ קאן צונומען ווערן ביז וועהטאג . אבער דאס געפיהל פון רחמנות גופא איז אזא מילדע זאך, אז עס קאן קיין מאהל ניט קומען צו קיין פאלשטענדיגער אויסגלייכונג צווישען דעם מיטליידענדען און דעם בעמיטליידנדען . אזא ליעבע וועט זיך קיין מאהל ניט צופלאקערען מיט א פלאם פון ליידענשאפט אין הארצען פון דעם מיטליידענדען צו דער פערזאן, אויף וועלכער ער האט רחמנות. אזעלכע ליעבעס זיינען אזוי ווי די שירים פון א ניט־פאעט: זיי קאנען זיך זיין שעהן געשריעבען אבער דער נאם פון פייער אטהעמט אין זיי ניט און זיי וועלען ניט ער־וועקען אין דעם לעזער קיין הייליגע בעגייסטערונג. אזעלכע ליעבעס קאנען נור האלטען זיך אין א מילדען קלימאט, ביז עס קומט פלוצלונג אן דער אמת׳ר נאט, וועלכער בעפעהלט און פאדערט זיינע קרבנות מיט דעם אש תמיד.

דיא פרוי, וועלכע איז געוועזן אזוי אונגליקליך, אז זיא האט נאך קיין אנדער ליעבע ניט געפיהלט, ווי בלויז די ליעבע אוים מיטלייד, קאן זיין גענארט אין זיך אליין; זי קאן זיך איינבילדען, אז זיא ליעבט טיעף און באמת; אבער וועה, ווען עס קומט דערנאך אין איהר הארצען דיא ערוואכונג פון דערווארמער, הייסער, עכטער ליעבע און זיא פערגלייכט זיא מיט איהר פריהערדיגער געמיינטער ליעבע! דאס מילדע בליהמעל פון דער רחמנות־ליעבע ווערט פלוצלונג פערדארט אונטער דעם פייער פון דער אמת׳ר ליידענשאפט. און דאס אונגליקליכע ווייבעל, וואס האט

צום ערשטען מאהל דערפיהלט דיא וואהרע ליעבע הויבט אן שרעקליך צו ליידען; זי מוז אויסשטעהן דיא גרוזאמסטע יסורים אין דעם קאמפף צווישען פפליכט און ליידענשאפט, צווישען מיטלייד און ליעבע.

איך וויס נור, אז צו די טויזענדערליי ניט־געווינשטע ליעבעס גע־הערט אויך דיא ליעבע, וועלכע מען בעטעלט אוים אויף די קניע וויא א נדבה. שוין בעסער א ליעבע אוים קאפריז, אוים ראכע, אוים תאוה איידער אן אויסגעבעטעלטע ליעבע אוים רחמנות, דיא פרויענצימער, וועלכע ליעבט אונז אוים רחמנות שטעלט אונז ארויף איהר פוס אויפן נאקען, און ווי זים א דאמען־פיסעל זאל ניט זיין, און ווי שעהן איהר האנד זאל ניט זיין, בענעהען מיט דאך א פערברעכען נעגען דער נאטור און מאכען אן איבערקעהרעניש אין דער פיזיאלאגיע פון די געשלעכטער, ווען דער מאנסביל אונטערוואַרפט זיך דער הערשאפט פון דער פרוי.

דער מאן, וועלכער גיט אב דיא הערשאפט, איז א לויב מיט אן אבגעשארענע גריווע, א שמשון הגבור, פון וועלכען א דלילה האט אב־געשניטען די לאקען פון זיין גבורה, א מילדערע פאָרם פון א סרים. זאל אייך דער גוטער שיקזאל אויסהיטען פון א ליעבע אוים מיטלייד!

ליעבע אוים אייטעלקייט.

נאך טרויעריגער איז עס אבער מיט דער ליעבע אוים אייטעלקייט. דעם מאנס עהרגייץ ווערט געררייצט דאס רוב פון א פרוי, וועלכע איז זעהר שעהן, זעהר בעשיידען און האט נאך קיין מאהל ניט געליעבט, ער זאל זיך קאָנען, בעריהמען אז ער האט אזא יונגע אונשולד בעזיעגט. און די פרויען זוכען אויך אפט א קאלטען פיש, וועלכע האט געליעבט צוריק־געהאלטען און איינזאם ביז ער האט זיי דערקאנט. אזעלכע באַנעהרען פיהרען גיכער צו געווינען א קערפער אבער ניט א הארץ. דא ווערט מעהר בעפריעדיגט די אייטעלקייט אלס דיא אמת'ע ליעבע. ווארום דער

גאנצער וואונש איז דא צו קאָנען ריהמען זיך, אז זיא האט איהם ביי־
געקומען.

א קאקעטקע, וועלכע האט שוין אויפגעגעבען יעדע ערהאבענע
ליעבע, זוכט אז איהר אייטעלקייט זאל טריאומפירען דורך דעם וואס זי
וועט צו איהר זיעג־וואגען צוקייטען נאך א נייעם שקלאף, נאך א נייעם
קרבן. אזעלכע פרויען קלייבען מיט א בעזונדער הנאה אזעלכע מענער,
וועלכע זיי זאל זיין שווער צו בעקומען און וועלכע זאלען נים זיין עהנליך
צו זיי אליין. זיי האבען אויך א בעזונדער פערגעניגען, ווען זיי כאפען
אריין אן אונשולדיגען בחור'ל און גיבען איהם דיא ערשטע לעקציאן פון
תאוה־געגוס און דאס טהוט זיי מעהר הנאה איידער צוצובינדען צו זיך
אן אלטען בעל־עבירה. דא איז שוין נים די אייטעלקייט אליין, זאנדערן
דאס קיצעלט אויך זייער נייגעריגקייט, וואס איז א טהייל פון דער
פרויענצימערס פסיכאלאגיע.

ווען דער גומען איז שוין אבגעטעמפט האט מען הנאה דוקא פון
עפעס א שארפע פרוכט, ווי עס רייצט דעם גומען אלטער קעז, און א
לופטיגע פרוי פיהלט אן אמת'ע ליידענשאפט, ווען זיא קאָן בעקומען אן
אבוועקסלונג צווישען איינפאכער און פיקאנטער הנאה, צווישען דער
ליעבע פון אן אונשולדיגען בחור'ל און אן אויסגעווייקטען בעל־עבירה־ניק.
דער פערלאנג פון אזעלכע נאטורען געהט אזוי ווייט, אז זיי פערליעבען
זיך אפילו זייענדיג נערייצט פון נייגעריגקייט, און די ליידענשאפט גופא
שפיעלט דא א קלענערע ראָלע. עס קאָן אבער אויך זיין דער פאל, אז
די ליידענשאפט אליין זאל שפיעלען א ראלע ביי אזעלכע קראַנקהאפטע
נאטורען מיט א קאפריזנעם געשמאק.

עס קאָן פון דעסטוועגען פאסירען, אז אפילו דיא צורוק־פיהרונג
פון א מאן מיט א פרוי דורך דער אייטעלקייט, זאל ארויסברייגגען אן
ערנסטע ליעבע, א געזונדע און א טרייע. אבער אזא ליעבע קאָן מען
פערגלייכען מיט אן אויפגעקומענעם דארפס־מאן וועלכער קאָן אין מיטען
פון זיין גאנצע עשירות ארויספאהרען מיט עפעס א גראבקייט, פון וואס

ען קאָן דערקענען, אז א קליינשטעטעלדיגער פראסטאק בלייבט א גראבער יונג זאָגאר מיט געלד אויך. מיט געפיהלען איז אזוי וויא מיט מענשען אין אלגעמיין. אז מען שטאמט אב פון יחוס איז מען דאָך עפּעס איידעלער, און א געפיהל, וועלבע שטאמט אב פון איידעלערע הארצענס-בעוועגונגען, איז דאָך ניט צו פערגלייכען מיט דעמזעלבען געפיהל, ווען ער שטאמט אב פון א געמיינערען קוואַל.

און גראד איז דאס דער מאן, וועלבע ווייזט ארויס די לעבערליכע פארמען פון דעם געפיהל פון אייטעלקייט. א מאנספערזאָן איז פעהיג מיט א מין אינגעלשע גאוה צו באריהמען זיך מיט זיינע ליעבשאפטען. ער קאָן אפילו אזוי אונפערשעהמט זיין צו ריהמען זיך הינטער דעם רוקען פון דער פרוי, וועלבע האט איהם בעגליקט מיט איהר ליעבע, אז ער האט זי געליעבט בלויז דערפאר, כדי צו איבערצייגען אז ער קאָן נאָך געווינען א פרויענצימער. אדער אז ער קאָן אפילו אזא פרויענצימער ווי זי איז, מאבען פערליעבען אין זיך.

די פרוי איז שוין ניט אזוי. זיא קאָן אויך זיין גערייצט צו ליעבען אוים אייטעלקייט; אבער זיא וועט זובען אימער צו מאבען אויף איהם דעם איינדרוק, אז זיא האט איהם וויינינגסטענס איין מאהל ווירקליך געליעבט, אז ער גופא איז איהר געווען טהייער, וויינינגסטענס פאר א געוויסע צייט. זי וועט איהם קיין מאהל ניט ערנידעריגען אזוי וויים, אז ער זאל פיהלען אז ער איז בלויז געווען א קרבן פון איהר קאפּריז.

דא זעהט מען ווידער דעם בעווייז, אז אין געפיהלען איז דיא פרוי שטארקער פון דעם מאן. איהרע געפיהלען זיינען קרעפטיגער און רייבער אלס דעם מאנס, פונקט אזוי ווי דעם מאנס גייסט איז שטארקער און רייבער אלס דער פרוים. די פרויענצימער האט דיא פעהיגקייט צו פאר-איידעלען אפילו די גראבע, דיא וואולגארע ליעבע, בעת דער מאן האט די טבע צו וואולגאריזירען אפילו דיא ערהאבענסטע ליעבע, וואס הויבט אונז אויף וויא אויף אדלער-פליגלען און צו מאבען פון איהר בלויז א בעפרידגונג פון זיין ליידענשאפט.

דיא ליעבע אוים ליידענשאפט.

ווען מען זאל בעטראכטען דיא ליעבע אליין, אנאקעטע, ניט בע־קליידט מיט די זיידענע קליידער פון פאנטאזיע און פון נעמיטה, ניט בעפוצט מיט דעם זינען פון שעהנהייט, דאן איז זיא דאך ניט מעהר ווי א סקעלעט פון תאוה. און ליידער איז פאר פיעלע די ליעבע טאקע ניט מעהר ווי דאס. דאס ווייב איז פאר זיי ניט מעהר ווי א כלי, פון וועלכער זיי טרינקען כדי צו לעשען זייער דורשט. און אויב זיי בעפארצוגען איינע מעהר פון אלע אנדערע, איז עס בלויז דערפאר, ווייל זיא איז פאר זיי א בעקוועמערע כלי, א שעהנערע, פון וועלכער זיי קאנען תמיד טרינקען.

עס זיינען פאראן אפילו אזעלכע ליעבשאפטען, וועלכע שטאמען פון א מין פראסטיטוציאן אָדער פון בענוצען זיך מיט א מאָמענט פון שוואכקייט — בעזיצען איהר קערפער נאך בעפאר דעם ערשטען קוס אוים וואהרער ליעבע! וויא נידעריג אזא ליעבשאפט איז! און דאָך איז די ליעבע אזא צויבעריך, אז אפילו דעריין ווייזט זי וואונדער און זי קאָן ענטשטעהן און זיך ענטוויקלען אפילו פון אזא פשוטער, נאקעטער תאוה אך, אָבער זאָל מען בעהיט ווערן פון אזא ליעבע, וועלכע שטאמט בלויז פון ליידענשאפט

אזא ליעבע, וועלכע שטאמט בלויז פון תאוה איז דיא שווערסטע לאַנג אנצוהאלטען. וויא איז דאָרט ערגעץ געשריעבען „אהבה התלויה בדבר, בטל דבר בטלה אהבה.“ ליעבע, וועלכע הענגט אָב בלויז פון איין זאך, פערשווינדט אזוי גיך ווי די זאך איז ערוואָרבען געווארען. און וועלכע קאקעטישע קונצען א פרויענצימער זאל ניט געברויכען צו רייצען דעם מאַנס ליידענשאפט און דורך דעם צו האלטען איהם צוגעבונדען צו זיך, קאָן זיא דאך קיין מאהל ניט זיכער זיין מיט איהם. אזא ליעבע קאָן זיין ווארעם, זי קאָן זאָגאר זיין ברענענד און פול מיט באַגעהר, אָבער

זי איז אלע מאהל ווי א גלעזערנע כלי, אין וועלכער עס קאָנען זיך אב־שפּיגלען אלערליי קאָלירען, נור אין איין אויגענבליק זאל זיא צופּלאַצט ווערן און צושמעטערט ווערן אויף פּיצלעך.

דיא ליעבע אוים ראַבע.

אמאָל פּאַסירט, אז דיא ליעבע זאל ארויסשפּרינגען פון א געפיהל פון נקמה, און זעהר טרויעריג, זעהר אונגליקליך איז אזא ליעבע. ראבע איז אייגענטליך א מין האס, שנאה. און דיזער געפיהל קאָן אמאָל זיין די מוטער אדער בעסער די שטיפמוטער פון א פערברערישער ליעבע. דאס איז דער פאל, ווען א פּערזאָן זעהט זיך פערראטהען און זוכט דעם שולדיגען צו בעשטראפען אָדער צו נעהמען פון איהם נקמה דורך איינ־ליעבען זיך אין אן אנדערען. די נייע פּערזאָן, אין וועלכער אזא פערליעבט זיך, אָדער צייגט איהם איהר ליעבע, ווערט דא געברויכט אלס א מיטעל מיט אן אנדערען זיך אָבצורעכענען; ער ווערט א ווערקצייג פון גאַנץ נידריגע ליידענשאפטען און ווייס אפשר נים, אז ער איז דא אריינגעפאלען אין א נעץ. ער לאָזט זיך ליעבען און ליעבט אליין, בעת אז די סבה פון זיין גאַנצער ליעבע איז נים מעהר ווי כדי עס זאל זיין אן אנדערען אויף צופוקעניש.

דיא צו־להכעים ליעבע.

יא, דיזע ליעבע, וועלכער קומט דערפון, וואס מען וויל אבטאהן אן אנדערען צולהכעים מאכט אונז אמאל פאר קרבנות, וואס האבען קיין אייגענעם ווילען נים. מיר רעכענען זיך גליקליך, וואס מען ווייזט אונז אזוי פיעל ליעבשאפט, אבער אין אמת'ן קאן זיין אז מיר ווערן נור אויסגעשטעלט עמיצען אויף צופוקעניש, יענעם צו קריינקען און אז דער

ווירקליכער געליעבטער איז גאר יענער און נים מיר, די אויסגעשטעלטע.

עס קאן זאגאר פאסירען, אז מיר דינען בלויז אום יענער אדער יענע, וועלכע ליעבט אונז כלומרשט, זאל קאנען רייצען זיך און אויף אזא׳ן אופן צוציהען צו זיך שטארקער דיא ליעבע פון׳ם אנדערן. מיר זיינען דאן בלויז וויא א פלאסטער, וועלכען מען לייגט צו צו א געשוויר ער זאל שנעלער אנרייסען, און אזוי גיך ווי עס רייסט אן,ווארפט מען דעם פלאסטער אוועק.

דאס זיינען אבער שוין גאנץ אונגליקליכע פעלע, וועלכע געהערען צו דער העסליכסטער זייט פון דער לײדענס-געשיכטע פון׳ם מענשענס הארצען, אין אנדערע פעלע אבער פיהרט אמאל די ליעבע אום ראכע צו אן עכטע ליעבע, וועלכע היילט דיא אלטע וואונדען און קאן גליקליך מאכען ביידען, אי די פערזאן, וואס האט זיך פערליעבט, אי די פערזאן, אין וועלכער מען האט זיך פערליעבט מיט דעם צוועק כדי צו נעהמען ראכע פון אן אנדערען. און דיא פערזאן, וועלכע האט עס געטאהן אנ־פאנגס בלויז צולהכעיס, ווערט אין אמת׳ן פערליעבט, און עס ענטשטעהט אויף דיא חורבות פון דער אלטער ליעבע א נייע און געזונדע ליעבע.

עס איז אונמעגליך, נאטירליך, אויסצושעפען אלע ריינע און אונ־ריינע קוועלען פון דער ליעבע. אלעס וואס איז פאר אונז דא נויטיג געווען איז בלויז צו בעריהרען די וויכטיגסטע קוועלען און צו כאראקטעריזירען ווי אזוי עס ענטשטעהט דאס געפיהל פון ליעבע.

אפט פליסט ארויס די ליעבע נים פון איין איינציגען קוואל נור פון א דאפעלטען קוואל אדער פון עטליכע קוועלען צוזאמען, אזוי אז עס איז שווער דאן צו בעשטימען, אויב דאס געפיהל איז א געזונדעס, נאטירליכעס אדער איז קינסטליך ארויסגעקומען. צום ביישפיעל, עס קאן פאסירען, אז פון א קליינער אבער אויפריכטיגער סימפאטיע זאל ארויסקומען א זעלבסטזיכטיגער ליעבעס-געפיהל. פריהער איז דאס געווען בלויז סימפאטיע, דערנאך איז דאס שוין געווארען א מין נצחון צו גע־ווינען די ליעבע פון דער בעשטימטער פערזאן.

אזוי קאנען זיך פערבינדען תאוה, מיטלייד, דאנקבארקייט און דיעזע אלע געפיהלען צוזאמען זאלען ארויסברייננען א ליעבע, וואס זאל ווערן שטארק און ריין, הגם זיא קומט ארויס פון דיזע זייטיגע קוועלען.

ליעבע פון עטליכע דורות.

עס קאן אמאל פאסירען, אז מען זאל ליעבען א פערזאן, נים פאר די מעלות פון דער פערזאן גופא, נור דערפאר ווייל דיזע פערזאן איז עהנליך צו אן אנדערער, וועלכע מען האט אמאל געליעבט; זאגאר איבער עהנליכקייט צו א פערזאן, וועלכע איז שוין לאנג געשטארבען. אזוי קאן עס טרעפען, אז מען זאל זיך פערליעבען אין דער טאכטער, וועמעס מוטער מען האט אמאל געליעבט. עס טרעפען אפילו אזעלכע פעלע, וואו די ליעבע פארציהט זיך אויף עטליכע דורות. מען איז געווען פערליעבט אין דער מוטער, דערנאך אין איהר טאכטער און דערנאך אין דער טאכטערס טאכטער, דאס הייסט אין דער ערשטער ליעבעס אייניקעל.

דא טרעט שוין אבער אריין דער עלעמענט פון א קראנק-האפטער ליעבע. דער אונטערשייד אין דעם עלטער פון דעם פאאר פאלק איז שוין אזוי גרויס, אז אזא ליעבע בעלאנגט שוין נים צו פיזיאלאגיע, זאנדערן צו פאטהאלאגיע.

ווי עס איז שוין פריהער אנגעוויזען געווארען, קאן בלויז די טיעפע נייגונג וויזען אויב א געוויסע ליעבע בעלאנגט צו א העכערען אדער צו א נידריגערען זארט.

פונקט ווי עס טרעפט, אז א גרויסער בעל־מיוחס זאל ווערען א געפאלענער מענש, זינקען טיעפער און טיעפער, פערלירען זיין פארמעגען זיין עהרע און אפילו דיא אויסערליכע צייכענס פון א גוטער ערציהונג און א גוטער אבשטאמונג. פון דעסטוועגן ווען מען זאל זיך גוט צוקוקען

צו אזא מענשען, וועט מען דאך געפינען אין דיא בעוועגונגען פון זיין קערפער, אין זיין שפראך, אין זיין געשמאק עפעס א סימן, אז דער מענש האט אמאל בעלאנגט צו אן איידעלרען סארט מענשען.

דאס זעלבינע איז אויך מיט דער ליעבע, וועלכע שטאמט אור־שפרינגליך פון א ריינערען....., פון א בעסערען קוואל. איך האב געזעהען ליידענשאפטען, וועלכע האבען זיך געוואלגערט אין דער שמוץ פון פראסטיטוציאן, — אזוי געזונקען, אזוי שמוציג, ווי א שטיקעל סאמעט אויסגעוויקט אין בלאטע ; איך האב געזעהען ליעבע, וועלכע איז געווען צום קויפען און פערקויפען און איז געזונקען פון שאנרע צו עקעל־האפטע צוזאמענקיים — אבער אפילו אין יענעם נידריגען זומפ האב איך נאך אלץ געפונען א ווינקעלע, וואס איז געבליבען אונבעריהרט און אין דיזען ווינקעלע האט מען געקאנט זעהען די סמנים פון אונשולד.

מיט מיינע אויגען האב איך געזעהען אזעלכע וואונדערליכע ניי־געבארענע ליעבעס־געפיהלען, וועלכע האבען מיך איבערראשט, און אזעלכע מאראלישע ווידער־געבורטען וועלכע האבען מיך געצוואונגען צו גלויבען אין השגחה פרטיות אדער אין דער מאראלישער ווירקונג אויף קרימינעלע פערברעכער, וועלכע אונזערע מאדערנע בעלי־צדקות שיל־דערן בלויז מיט צו העלע פארבען.

ווען די ליעבע הויבט זיך אן ביי אונז אין הארצען, מעג מען נאך צווייפלען אין דער עכטקייט פון אזא ליידענשאפט. דאס הארץ אמת שלאגט מאקע שטארקער אלס געוועהנליך ; אויף דעם בידאיצטיגען קלאהרען הימעל ערשיינט און פערשווינדט א וואלעקנדעל ; ווייט אויף דעם פערוואלקענטען האריזאנט בליצט זאגאר — אבער בעדייט דאס פאר אונז גוטען וועטער אדער שטורעם ? ווען מען זאל א פרעג טאהן דאס הארץ, קאן דער ענטפער זיין אזוי גענארט און מאכען אזא טעות, ווי ווען מען זאל וועלען וויסען פון דעם וועטער־נביא'ס לוח, וואס פאר א וועטער עס וועט זיין.

מיט דעם שארפסטען מיקראסקאפ קאן מען נאך עד היום נים

אונטערשיידען צווישען דעם איי פון א האז ביז דעם איי פון א לויב. די ערשטע נייגונגען זיינען אזוי גלייך אלע, ווי דער אנפאנג פון אלע זאכען. ערשט דאן ווען די ליעבע ווערט צייטיג, רייף, קאן מען ווענען איהר אור־ טהיילען, און אפילו אין דער צייטיג געווארענער ליעבע זיינען אויך דא אזוי פיעל עהנליכקייטען צווישען איין ליעבע און דער אנדערער, אז עס איז שווער צו שטעלען א דיאגנאזע מען קאן זיך זעהר לייכט נארען.

דיא סמנים פון ליעבע,

עס איז אלע מאהל גרינגער די איינענע ליעבע צו דערקענען אלס דעם אנדערנס ליעבע, אבוואהל פון אונזער גליקס ווענען איז פאר אונז אלע מאהל וויכטינער צו וויסען, אויב מיר זיינען געליעבט, אלס צו ווי־ סען, אויב מיר ליעבען.

אום צו קאנען אונטערשיידען אין א צווייטען דיא וואהרע ליעבע פון דער פאלשער וועט וויפיעל נים איז אויסהעלפען דיזע אונזערע פיזיאלאגישע אונטערזוכונג. און וואס עס אנבעלאנגט אונזער איינען הארץ איז גענוג, ווען מען איז אביסעל אויפמערקזאם אויף דיא גע־ הייססטע ערשיינונגען אין'ם לעבען פון אונזערע געפיהלען אום צו קאנען איינערמאסען אורטהיילען, וואס מיט אונז אליין טהוט זיך.

מען ליעבט דאן באמת, ווען אויף דעם פערצווייפעלטען רוף: „א מאן! — א פרוי!" ענטפערט אין אונז א פריינדליכע שטימע: „זיי נים פערצווייפעלט, ווארום איך בין דא!"

מען ליעבט, ווען דיזע שטימע פערשטילט דעם שמערץ געשריי פון הארצען און דיא טיעפע ליידינקייט אוים ביינקשאפט ווערט אויס־ געפיעלט.

מען ליעבט, ווען דער באנעהר נאך דער געליעבטער פערזאן בע־ הערשט אלע אנדערע פערלאנגען.

מען ליעבט, ווען מען ווערט פלוצלונג רויט אדער בלייך דער־הערענדיג בלויז דעם נאמען פון דער געליעבטער פערזאָן אדער דעם רויש פון די קליידער, וואס זאָגט אן אז דיזע פערזאָן קומט צו נעהנטער.

מען ליעבט, ווען מען כאפט זיך גאָר ניט וועלענדיג, אז הונדערט מאָהל א טאָג קומט ארויף אויף די ליפען איין איינציגער נאָמען, אדער ווען מיר געברויכען פלוצלונג ניט מעהר א געוויסען ווארט, וועלכען מיר האבען נגעוועהנליך הונדערטע מאהל געברויכט.

מען ליעבט, ווען אונזערע אויגען ווענדען זיך אימער אין יענע ריכטונג, וועלכע בעצייכענט פאר אונז דעם הימלישען געגענד, וואו עס וואהנט די געליעבטע פערזאָן, וועלכע איז געווארען דיא אנדער העלפט פון אונזער עקזיסטענץ

מען ליעבט, ווען מען געהט צו יעדען אויגענבליק צום שפיגעל, און וויא מען וואָלט זיך אליין פרעגען: „בין איך גענוג שעהן פאר איהם?" אדער ווען מען קוקט אריין אין זיך אליין מיט אן אונרוהיגען בליק, ווי מען וואלט זיך געבען א פרעג: „קאן זיא מיך ליעבען?"

מען ליעבט, ווען יעדער סטרונע פון הארצען, יעדער אטאָם פון אָרגאַניזם, יעדער פיבער פון דער נשמה ווערט אנגעלאָפען מיט ליעבעס־קראפט, ווען יעדער נערוו און יעדער אדער ווערט אנגעזאפט מיט א מין פרישען כח און דאס בלוט פולסירט שטארקער, אזוי אז מען פיהלט עפעס אן אינערליכען טומעל אין אונזער גאנצען גוף און נשמה, ווי אין אונז וואָלט ערוועקען זיך עפעס נייעס, גרויסעס, וויא א מין גאטהייט וואלט אין אונז אריינגעדרונגען.

די אמת'ע ליעבע, וועלכע זעטיגט זיך ניט מיט דער תאוה בלויז, וועלכע איז ניט בלויז א בערוהיגונג פאר אונזער עהרגייץ, וועלכע ווערט ניט קעלטער, ווען אפילו מען איז פון ווייטען, וועלכע פערבלאָנזשעט ניט אפילו אין חלום ביינאכט — אזא ליעבע קאן ניט ארויסגעריסען ווערן פון הארצען, סיידען מען זאל דערביי אויסרייסען דאס סאמע הארץ און נערוועז פון אונזער לייב.

דיא ערשטע וואפען פון דער ליעבע.

ווי וואונדערליך די נאטור האט געשאפען און צונעגרייט אלעס אז עס זאל זיך קאָנען פערווירקליכען דאס גרויסע ווערק פון שאפען נייעס לעבען! דעם מאַנספערזאָן האט די נאַטור צוגעטהיילט די מיסיאן פון אנגרייפען, דער פרויענצימער די שווערע אויפגאבע פון פערטהיידיגען זיך.

דעם מאנס אויפגאבע איז א לייכטערע, די פערלאנגט פון איהם בלויז כח — פיזישע, מאַראלישע, גייסטיגע קראפט, א מישונג פון דיזע אלע קרעפטען, אָבער אלץ קראפט, די קראפט אנצוגרייפען און איינ־צונעהמען, אזוי ווי אין א מלחמה, מוז ער מיט דער קראפט פון זיין גבורה, מיט פיזישע גבורה אדער מיט מאראלישע, גייסטיגע גבורה, שטורמען, איינגעהמען באריקאדע נאך באריקאדע, פארטען נאָך פאר־טען, קורץ די גאנצע פעסטונג, וועלכע דאס ווייבס־פארשוין נעברויכט אום זיך צו פארטיידיגען — אדער בעסער געזאָגט, צו פערטיידיגען זיך כדי לאנגזאם, צניעות'דיגע און שעהמעוודיג זיך צו לאזען בעזיעגען.

דער פרוי האט דיא נאַטור צוגעטהיילט א סך א שווערערע, א מורא'דיגערע אויפגאַבע. זי זאל זיך וועהרען געגען דעם, וואס זיא אליין באַגעהרט, זי זאל קעמפפען געגען דעם, וואס זי אליין ווינשט, זיא זאל זיך בעשיצען געגען איהר אייגענע ליידענשאפט, וועלכע פלאמט אין איהר; זי זאל צוריקווייזען דעם, וועלכען זיא גופא ליעבט; זיא זאל זיך האמפערען און פאָדערען פון איהם צוריקהאלטונג, בשעת זיא אליין ווינשט און באגעהרט ער זאל זאל זיא קושען און האלזען; זי זאל קאַר־נען, בעת אלעס אין איהר פאָדערט צו זיין פריי־גיביג, פערשווענדעריש גרויסמוטהיג; זיא זאל אלע איהרע שוואכע כוחות צונויפנעהמען און א וענדען זיי אום צו קאנען צוריקשטויסען זיין שטורעמדיגע בעלאגערונ

זיא מוז איהם ניט צולאָזען נאהענט, בעת זיא אליין וואלט וועלען מיט איהר גאנצען פייער צוציהען איהם צו זיך און צודריקען צו איהר הארץ.

ניט אומעטום און ניט אין אלע צייטען איז דיא טאקטיק פון דער פרוי דיזעלביגע. דיזער קאמפף פון דער פרויענצימער צווישען באגעהר און קאקעטעריי, צווישען ליעבעס־פייער און שעהמעוודינקייט, צווישען ליידענשאפט און צניעות, צווישען אונגעדולד און צוריקגעהאלטענקייט ווערען אין פערשיעדענע צייטען און אין פערשיעדענע לענדער געפיהרט אויף פערשיעדענע אופנים. אבער זיי אלע טראגען דעמזעלבען כאראק-־ער און זיינען פון דערזעלבער נאטור.

עפעס אקוראט ווי אפילו דארט, וואו ביידע ליעבענדע פערזאנען פיהלען די גענענזייטיגע נייגונג פון דער אמת׳ר, עכטער ליעבע, קומט אלץ אויס, ווי ער וואלט זאָגען: „איך וויל" און זיא וואָלט ענטפערען: „ווארט". ווי ער וואלט זאגען: „שוין גלייך" און ווי זיא וואלט זיך בעטען: „ניין, שפעטער". און דארט וואו די געשלעכטער בייטען זיך מיט זייערע אויפגאבען און עס ווערען פארקעהרט געשפיעלט דיא ראָלען — זי אלס צושטעהענדע און ער אלס צוריקגעהאלטענער, דארט קומט אלע מאהל ארויס א גוואלטיגע אונארדנונג, און דיא צניעות און דער שעהנהייטס־געפיהל ווערען דאָרט צערשמעטערט און פערניכטעט צו דערזעלביגער צייט.

אין פאראגוואי, וואו דער פארקעהר צווישען מענער און פרויען איז זעהר א פרייער, אויך דארט ווידערהאלט דער אונגעדולדיגער בחור׳ל וועל-כער ווייס אז זי ליעבט איהם, ווידערהאלט אויף אלערליי אופנים, אמאָל ליידענשאפטליך, אמאל צערטליך, אמאָל אויפגערעגט און אמאָל מיט געבעט דעמזעלביגען ווארט: „היינט"! — און דיא שעהנע קרעאָלקע, וועלכע ווייס ניט פון דארווינס טהעאָריע ווענען צוכטוואהל, ענטפערט איהם מיט א שמייכעל: „אבער ניט היינט! ערשט צעהן טעג בלויז ווי דו קענסט מיך. אפשר אין א פאאר חדשים ארום..." און אין דיזען איינפאכען ענטפער פון דער פאראגוואַ־ער יונגער שעהנהייט איז צו

דערקענען שוין דיא פילאזאפיע פון דיא פערשיעדענע ראָלען פון דיא געשלעכטער.

אונז, מענער, קומט אוים געוועהנליך צו הערען כמעט יעדען טאג פון דעם שעהנערען געשלעכט דעם שטריינגען פארוואורף, אז אונזער געשמאק, דער געשמאק פון די מענער, איז א קנאפערער אלס זייערע, אלס דער געשמאק פון דער פרויענצימער ; זיי ווארפען אונז פאר, אז מיר בענוגענען זיך בלויז מיט דעם אויסזעהען, מיט די אויסערליכע פאר־מען און קימערן זיך כמעט גאר ניט װעגען דעם אינהאלט, מיט דיא אינערליכע מעלות אדער חסרונות פון דער פרוי. אבער דאס איז גאנץ נאטירליך ; דיא פערשיעדענע אויפגאבען וואס יעדער געשלעכט האט צו ערפיעלען אין דער סטראטעגיקע פון דער ליעבע, פאָדערט אז אזוי זאָל עס זיין.

ווען מיר זעהען זאנפטע צארטע כאראקטער שטריכען אין איהר, וועלכע מאכען אויף אונז א גרויסען און פלוצלונגען איינדרוק, איז דאס דערפאר, ווייל נאטירליכערהייט, ניט וויסענדיג און ניט וועלענדיג, זוכען מיר אין דער פרוי די גוטע מוטער און די גוטע ערנעהרערין פון איהרע קינדער. די ליידענשאפט האט מעהר איינפלוס אויף דעם קינפטיגען גליק אדער אונגליק פון די ארויסקומענדע דורות א סך מעהר איידער מען גלויבט.

אום א וויבספארשון צו בעפרוכטען, וועלכע וועט זיין א גוטע מוטער א גוטע ערנעהרערין איז גענוג בלויז א בליץ־שנעלער באגעהר און דער פלוצלונגער פייער פון ליעבשאפט. פאר דעם מאן איז דאס גענוג. אבער די פרוי ווייל אין דעם מאן געפינען ניט נור דעם בעפרוכטער ; פון דער נאטור אוים זוכט זי אין דעם מאן אויך דעם בע־שיצער פון די קינדער, דעם פערטיידיגער פון איהר איינענער אונבעהילפ־ליכקייט ; זי וויל זיך צוערשט פערזיכערען ווי טיעף עס גרייכט די מאכט פון זיין ליידענשאפט, ווען ער רעדט צו איהר פון ליעבע ; זי וויל אריינ־דרינגען אין דעם תהום פון זיין הארץ און פון זיין גייסט.

דער מאן איז דער, וואס דארף בויען דאס הייהם — איז ער א גוטער בור־מייסטער ? ער דארף זי בעשיצען פון ווילדע חיות — איז ער מוטהיג ? ער דארף די מיטלען שאפען פאר די קינדער—האט ער גייסט אמביציאן און אויסדויער ? דאס אלעס וויל דיא פרוי וויסען פאראויס. זי ווייס שוין, אז זי איז יונג און שעהן, אז זי קאן ערוועקען טויזענד פער־לאנגען און ווינשונגען, אז זיא דארף נור א ווינק מאהן וועלען טויזענד יונגע פערליעבטע זיין לעבען איהרע פיס ; אבער זיא זוכט ניט בלויז א מאן, זיא זוכט ד ע ם בעשטימטען מאן, פון וועלכען זי זאל זיין איבער־צייגט, אז ער וועט לאנג און מעכטיג זיין צוגעבונדען צו איהר, וועט זיין איהרער.

אזוי קאנען מיר שוין לעהרנען פון דיא ערשטע שטופען פון דער ליעבע יענע אייזערנע געזעצע פון וועלכע זי ווערט רעגיערט : אויף איין זייט די אונפערמיידליכע לופטיגע לייכטקייט פון די מאנסביל מיט זייער באנעהר פאר פיעל־ווייבעריי ; און אויף דער אנדער זייט די שעהמעוודיג־קייט, די צניעות און די העלדישע זעלבסט-בעהערשונג פון דער פרויען־צימער, וואס דאס איז דער טרייער שומר פון דעם שיקזאל פון דער קינפטיגער פאמיליע.

א גרויסער טהייל פון דיזער איינפאכער סטראטעגיקע, וועלכע איז נאטירליך אין די צווי ליעבענדע פערזאנען, פון דער זייט פון דעם מאנספארשוין און פון דער זייט פון דער פרויענצימער, איז פערלארען געגאנגען דורך דער מאדערנער קולטור־ענטוויקלונג. זייערע ראלען זיינען שוין פארדעקט און פערפוצט, אז עס זעהט שוין ניט אויס אזוי, ווי דאס איז אורשפרינגליך אין דער נאטור פון דיא געשלעכטער. אבער אפילו איצט, ווען מען קוקט זיך נור גוט צו, קאן מען אונטער דער פער־פוצונג און פערפארבונג דערקענען די אורשפרינגליכע ליידענשאפט, וויא זי דריקט זיך אויס פערשיעדען אין דער ראלע פון דעם מאן און אין דער ראלע פון דער פרוי, ניט קוקענדיג אויף דער גאנצער פארשטעלטקייט, מיט וועלכע דאס איז שוין פערשלייערט געווארען.

דיא טאקטיק אין ליבעס־קאמפף

אפילו אין די גליקליכסטע פעלע פון דער ליעבע, וועלכע זיינען זעהר זעלטען, וואו צוויי ליעבענדע זיינען ביידע גלייך, אין דער זעלבער צייט, פערכאפט געווארען פון א שטארקער, ווארעמער סימפאטהיע איינער צום אנדערן — אפילו אין אזעלכע פעלע מוזען דער מאנסביל און די פרויענצימער א לייגגערע אדער א קירצערע צייט האבען א גאנצע געשיכטע פון „ראמאנסירען“, ביז זייער ליעבע ווערט פערווירקליכט; זיי מוזען ארויסווייזען פריהער זייערע פיזישע, מאראלישע און גייסטיגע מעלות אויף אלערליי אופנים, ביז צווישען זיי קומט צו עפעס.

ווען אפילו זיי האבען שוין געוואונען איינער דער צווייטען מיט דעם ערשטען בליק, פון דעסטוועגען קומט זיי נאך אויס טעגליך און שטונד־ליך נאך אמאל צו עראבערן איינע די אנדערע מיט אלע קונציגע מיטלען פון הארצען, פון גייסט און פון באנעהר. פאר דעם גרויסען גאט פון ליעבע מוז געבראכט ווערען אלס מתנה יעדע שעהנהייט, יעדע פעהיגקייט, יעדע טוגענד, יעדע מעלה וואס איז פאראן אין מענשען.

אונזער האנד ווערט קיין מאהל ניט מיעד צו בעפוצען דעם אלטאר פון אונזער אידעאל מיט אלע פרוכטען און בלומען, וואס מיר געפינען אין פעלד און אין וואלד, מיט אלעס וואס איז שעהן אין דער נאטור און וואס גיט ארויס געשמאקע ריחות.

עס איז אין דער נאטור פון דער פרויענצימער, ווען אפילו זי איז שוין זיכער מיט דער לייב פון דעם מאן, אז זי זאל יעדען טאג עפעס א נייע מתנה ברייגגען פאר זייער ליעבע. ווי זי וואלט יעדען טאג ברייגגען א נייעם עהרענקראנץ א נייעם בלומען־בוקעט און ווי זיא וואלט זאגען יעדען טאג צו איהר געליעבטען: נא, אויך דאס געהערט דיר!“

און דער מאנסביל איז אויך אזוי, ווען ער צווייפעלט שוין אפילו נים מעהר, אז די געליעבטע פארגעטערט איהם, דאך ווייזט ער זיין ליעבע יעדען מאהל דורך עפּעס א נייע מין מתנה, א נייעם בעווייז פון זייגע גע־פיהלען, ווי ער וואלט נים אויפהערען צו זאָגען פון זיין זייט: „און דאס איז אויך דיינס!"

דיזע געגענזייטיגער פערפיהרונג ווערט נאך נייטיגער דארט, וואו די צוויי ליעבענדע זיינען נאך פערשיעדענער איינער פון אנדערען. דוקא די פערשיעדענהייטען אין דער שטארקיים פון דער נייגונג, וועלבע זיי פיהלען איינע צום אנדערען, סיי דאס זאָל זיין דיא פערשיעדענהיים אין זייער עלטער, סיי אין דער שעהנקיים אדער אין דער שטעלונג פון יעדען פון די צוויי ליעבענדע, פאָדערט נאך מעהר, אז זיי זאלען איינער דעם אנדערען ברייננען אלץ נייע מתנות, אין וועלבע עס דריקט זיך אוים זייער ליעבען איינער דעם צווייטען.

דיא קונץ־שטיק פון דער ליעבע.

וואס העכער עס שטייגט די ענערגיע פון איינעם אלץ מעהר מוז דאָס אויסגעגליכען ווערען מיט דער רייכקיים פון דעם אנדערען, ביז עס פערשווינדען די פערשידענהייטען אדער ווערן אונבעמערקבאר און עס קומט ארוים דאָס גלייכגעוויכט, אהן וועלכען פאלקאמענע ליעבע איז אונמעגליך.

הונדערטע בענדער וואלטען געווען וויניג, ווען מען זאל וועלען בעשרייבען די אונענדליכע צאָהל פון קליינע קונץ־שטיק, מיט וועלכע דער מאנסביל בעקומט די ליעבע פון דער פרויענצימער, אדער מיט וועל־בע דיא פרויענצימער ערוואַרעמט די אבגעקיהלטע נייגונג פון דעם מאן און טרייבט זיין ליידענשאפט צו דער העכסטער שטופע.

אין פיעל פעלע קומט אוים, אז דער מאן נעהענטערט זיך מיט

יעדען טאָג אלץ מיט א טריט מעהר צו דעם געווינשטען צוועק. אבער בעת ער ערלויבט זיך שוין מיט א זשעדנער האנד אבצורייסען די פרוכט ציהט זיך דער צווייג אוועק פון איהם, ווי די פרוכט וואלט זיך אויפהויבען העכער דורך אן אונגעזעהענער מאכט, וואס נעהנטער די האנד קומט צו, ווי דאס קליין מיידעלע האלט א שטיקעל צוקער אין הענדעל און זאָגט צום הינטעלע: „העכער, נאך העכער!" און וואָס נעהנטער דאס הינטעלע גרייכט צום צוקער אלץ העכער גיט זיך א הויב דאס הענדעל פון'ם מיידעלע; אזוי רופען צו די פרויענצימער אויף דעם גאנצען ערד־קוגעל צו די מענער, וועלכע זיפצען און שמאכטען נאך זייער ליעבע.

וואס לייגנער, וואס הארטנעקיגער, וואס היציגער עס איז דער קאמפף צווישען דעם פערלאַנגען און דעם בעקומען, אלץ הערליכער איז דער טריאומף פון דעם זיעג. זאָלען חוה'ס טעכטער זיך ניט בע־קלאָגען אויף דער צייט, וואס געהט פערלארען פאר דער גאנצער סדרה פון'ם ליעבעס־קאמף; ניט נור בריינגט דער לייגנסטער קאמפף דעם שעהנסטען זיעג, נאָר דיא ערשטע מאמענטען פון קאמפף גופא זיינען שוין א טהייל פון דער ליעבעס גן עדן; דיזע מאמענטען גופא פון קאמפף זיינען א פערגעניגען. די לייכטע געווינונג גיט קיין מאהל ניט אזוי פיעל הנאה, וויפיעל דער זיעג נאך א לאנגען שטארקער קאמפף.

וואס לייגנער דעם קאמפף אלץ בעסער.

אויב איהר, פרויען, האט די זעהר גלענצענדע, אבוואָהל שווערע אויפגאבע, צו פערטיידיגען זיך געגען א גאנצע מחנה פון מענער, וואס זוכען אייער ליעבע, דאן פערדאפעלט די קונסט פון אייער סטראטעגיק און טאקטיק. זייט איהר ווירקליך שטארק, דאן וועט איהר זיעגען און וועט אויסוועהלען דעם בעסטען צווישען דיא גוטע, וועלכע זוכען אייער ליעבע צו בעקומען.

מיט אייער מיטלען אין קאמפף מאכט איהר גרעסער די אונגעדולד

פון אייערע פארעהרער, אזוי אז די שוואכע אין זייער ליעבע וועלען אב-פאלען. פריהער וועלען זיך צוריקציהען די, וועמעס ליעבע איז זעהר א קנאפע אדער דיא, וועלכע האבען געזוכט בלויז צו בעפריעדיגען זייער תאוה; אבער דיא, וועלכע ליעבען שטארק און וועמעס ליידענשאפט איז טיעף, אזעלכע פערליערען ניט די געדולד און ווערען ניט מיעד; זייער ליעבע וואקסט אלץ שטארקער, וואס מעהר זיי שטויסען זיך אן אויף ווידערשטאנד.

און דאן ווען א י ה ר ווערט שוין מיעד, ניט איהר דיא האנד יענעם, וועלכער האט אם לייגנסטען געווארט און אם לייגנסטען גע־קעמפפט און איהר זייט זיכער אז איהר האט גוט אויסגעוועהלט.

ליידער איז אונזער שפראך צו ארעם און מיר האבען ניט קיין נענוג ווערטער אויסצודריקען דיא פיזיאלאגיע פון דעם ליעבעס-קאמפף, די געווינונג פון ליעבע אויף דעם וועג פון נאטור־געזעצע. די ענגלענדער געברויכען דעםווארט „קארטשיפ" (אין דייטש וועט דאס זיין „ווערבונג"; אויף אידיש וועט זיין דער נעהנטסטער ווארט, וואס זאל אויסדריקען דעמזעלבען זינען, „שדכענען זיך") און דארווין האט געברויכט דיעזען ווארט אין א פיעל ברייטערען זינען אנווענדענדיג איהם אויף חיות.

קאקעטסטווע איז אויך א פארם פון דערזעלבער קונסט צו ער־ווערבען זיך איינעמס ליעבע. אבער דיזע פארם בעלאנגט שוין מעהר צו פאטהאלאגיע, ווארום קאקעטסטווע איז א קראנקהאפטער מיטעל צו ערוועקען ליעבע. דעם מיטעל געפינען מיר מעהרסטען ביי ווייבער, אבער מען קאן דיעזע אייגענשאפט געפינען אמאל אויך ביי מענער, און ביי מאנכע איז קאקעטסטווא איינגעווארצעלט שוין אין זייער נאטור. אייגענליעבע האט א גרויסען חלק אין קאקעטסטווא, אזוי אז דיזע פארם בעלאנגט מעהר צום פעלד פון שטאלץ אלס צום פעלד פון ליעבע.

קאקעטסטווא א קראנקהאפטער מיטעל.

דיא פיזיאלאגישע צוציהונג איז א בעדערפעניס פון דער נאטור; די קאקעטסטווא אבער איז א צולאזענקייט; די בעדערפעניס געפעלען צו זיין איז איינע פון די גרונד־עלעמענטען פון דער ליעבע, דאס איז איינער פון איהרע שטארקסטע מיטלען; די קאקעטסטווא איז אבער אזא מיטעל, וועלכער מאכט זיך אליין פאר א צוועק. ווען דער זיעג איז שוין ערדייכט געווארען לייגט די פארפיהרונג אוועק איהרע וואפען, עס איז מעהר ניט נויטיג צו קעמפפען; די קאקעטסטווא אבער איז אונשטערבליך און זי ווידערהאלט יעדען טאג איהר פייער צו ערוועקען איהרע קראנק־האפטע תאוות.

די קאקעטסטווא קאן זיך אנדערש ניט בעפריעדיגען, וואו זי זאל יעדען טאג ניט ערוועקען נייע פערלאנגען אין דעם, וועלכען זי האט שוין בעזיעגט; פאר איהר איז גלייכגילטיג, צו זי ענטפערט אויף דער ליידענ־שאפט פון פיעל פערזאנען אדער איין פערזאן, ווען זי זאל נור פון פיעלע פערזאנען געליעבט זיין.

אין דער נאטור פון קאקעטסטווא איז ניט צו בענוגענען זיך מיט איין וואהרער ליעבע; ארום דער וואהרער ליעבע מוז נאך זיין א קראנץ פון קליינע באגעהרען. אין דער צייט וואס דאס הארץ געהערט אין גאנצען צו איינעם, וועט זי פון דעסטוועגען שיינקען א שמייכעל, א זיפץ אמאל טאקע אפשר, גאר ניט מיינענדיג, א קוש, אן ארומנעהמען דעם צווייטען, וועלכען זי וויל דאך ניט פערליערען אלס איהר פארעהרער און וועלכען זיא האלט מיט גאנץ שטארקע פעדים פון האפענונג צוגעבונ־דען צו זיך. דאס איז שוין אין בעסטען פאל.

אין די ערגסטע פעלע האט דיא קאקעטסטווא גאר קיין איינעם ניט, קיין איין אמת געליעבטען ניט; דאס הארץ בעלאנגט אין דער

ווירקליכקייט קיינעם ניט, און צוגעזאָגט איז עס אלעמען. און דיא גוואלטיגע אנשטריינגונג אלעמען געפעלען צו זיין שוואכט אזוי אב דיא געפיהלען, אז דאס צוטרויסעלט דעם סאמע מארך פון כאראקטער, אזוי אז קיין אויפריכטיגע און ווארעמע געפיהלען קאנען זיך שוין אין אזא הארץ ניט ערוועקען.

דיא אונערמידליכע קאקעטקעס און די מענער וואס זוכען אלץ געפעלען צו זיין, אזעלכע ליעבען קיין מאהל ניט. און אזוי ווי אין ליעבע איז די ערשטע זאך ניט צו האבען קיין מפלה, דערפאר קומט אויס אז קאקעטססטווא איז די ריינסטע זאך, ווייל אליין ווערט מען דאך שוין קיין קרבן ניט זיין.

מיר ווערען אבער אלע טאג מאראליש אויפגעבראכט זעהענדיג אזוי פיעל פרויענצימער, וועלכע מאכען משא־מתן מיט זייערע שמייכעלאך און מיט זייער באגעהרונג. זיי שפיעלען מיט דער ניט שעהמעוודיגקייט, ניט פיהלענדיג אפילו דעם רייץ דערפון; זיי שפיעלען זיך מיט דער ליעבע, פון וועלכער זיי ווערן גאר ניט צוטרויסעלט. און עס פאלען קרבנות, וועלכע כאפען זיך אריין אין זייער נעץ, ווייל זיי האבען געדיינקט אז עס איז אונמעגליך דאס זאָל אלעס זיין ליגען און פערראַטה.

דיא מעשים טובים פון דער קאקעטקע זיינען אזוי ווי אסבעסטאָס, וועלכען עס נעהמט ניט קיין פייער דערפאר, ווייל ער האט אין זיך ניט קיין ברענ־שטאף; דאס איז א ריין פיזישע, און אנאטאמישע טוגענד, און ווער עס שעצט דאס, וואס די קאקעטקע אליין בלייבט ניט געזינ־דיגט, פארשטעהט ניט, אז איהר פעהלט נאָר דער פייער פון ליידענ־שאפט. מען דארף ניט האבען קיין געפיהל פון מאראל, מען דארף גאר־נישט פארשטעהן אין דעם בוך פון דער פיזיאלאגיע פון מענשענס הארצען אום צו שעצען די טוגענד פון דער קאקעטקע.

יענע פון די לעזער, וועלכע האבען דעם אונגליק צו ליעבען א פרויענצימער א קאקעטקע, זאלען קיין מאהל ניט פארגעסען, אז קאקעט־סטווא בעלאנגט צו די קראנקהאפטע תאוות פון געפיהל. אויב אזעלכע

דורשטען ליעבע, זאלען זיי דאס זוכען צו בעפרידיגען אנדערשוואו, ווייל זיי האבען פערבלאָנזשעט ניט אויפן ריכטיגען וועג. זוכט אין דער קא־קעטסטווא א שטיפעריי, א שפיעלכעל, א פייערווערק, א קונצען־מאכעריי א מאסקאראד, אבער זוכט דארט ניט דעם פייערינגען באנעהר פון ליעבע; זוכט דארט ניט דאס קלאפען פון א ליעבענדער ברוסט, ווארום אין קאקעטססטווא קאן מען עפעס אזוינס ניט געפינען.

די אמת'ע ליעבע, וועלבע בעשטעהט ניט בלויז פון תאוה אליין, נור פערלאנגט צו בעזיצען אונבעשרענקט די געליעבטע פערזאָן — אזא ליעבע פארשטעהט ניט דיא קונציגע שטיקלעך פון קאקעטעריי; דיא אמת'ע ליעבע האט ניט די געדולד און ניט די רוהיגקייט צו בעשעפטי־גען זיך מיט אזעלכע זאכען.

פונקט אזוי ווי א זשעניע צייכענט זיך אויס פון דעם געוועהנליכען מענשען דערמיט, וואס ער שטעהט העכער פון דיא קלייגליכע זארגען פון'ם הויזליכען לעבען, אזוי קאן די אמת'ע פייערינגע ליעבע ניט פאר־נעהמען זיך מיט קאקעטישע קונצען, וועלכע דריקען זיך אימער אויס אין קלייניגקייטען.

דיא אמת'ע ליעבע איז ווי א פעלדמארשאל, וועלכער שטרעבט מיט זיין גאנצער פעהיגקייט צו געווינען א זיעג, אבער קימערט זיך ניט וועגען דער קאזארמע דיסציפלינע, וועגען די קנעפלעך פון דעם סאלדאטס מונדיר.

דיא אמת'ע ליעבע דונערט, בליצט, וויינט, סטראשעט און בעט רחמים; זי ווערט פערצווייפעלט — קעהרט זיך אבער ווידער צוריק; און ווען זי ווערט אפילו טויטליך דערשלאָגען, קאן זי אבער אויך טויט־ליך טרעפען צוריק; זי פלוכט און זי בענשט — זי קאן אלעס טאהן, נור איין זאך איז דא וואס זיא קאן ניט; זיא קאן ניט שפילען טעהאטער. די קאָקעטססטווא איז אבער פארקעהרט, זי איז די אויסגעצייכענטסטע שוישפיעלערין.

אויב אין דער נאטירליכער ליעבע איז יא דא קונסט, איז דאס

סיידען די קונסט אלע אונזערע מעלות ארויסצובריינגען אויפן קלאהר־סטען אופן. אזוי ווי מיר ווילען געפעלען זיין, ווען מיר זיינען פערליעבט זוכען מיר זיך אליין אויסצובעסערן, מיר זעהען דאן ארויסצובריינגען אונ־זער נאטירליכע און קינסטליכע שעהנהייט.

דיא געשטאלט פון דער ליעבע.

פון דיביידע ליעבענדע איז דער מאן דער שטארקערער און זיין גרעסערע קראפט איז די הויפט וואפען, מיט וועלכע ער דערשלאגט זיך איהר ליעבע; אבער ער טרויסעלט ניט זיין לויבען-גריווע און סטאר־שעט ניט לאנג; ניט קוקענדיג אויף זיין גבורה, פאלט ער צו דער פרויענצימערס פיס און בעטעלט א ליעבעס נדבה.

און דיא פרויענצימער, וועלכע איז דיא שוואכערע צווישען ביידען שפיעלט מיט איהר צארט הענטעל אין דער גריווע פון דעם לויב און האט א גוואלדיגע הנאה פון דעם וואס זיא קאן ארויפשטעלען איהר פיסעל אויף זיין ווילדען כח און זאגען: „ער איז מיינער“.

דאס ציינט אם שארפסטען די געשטאלט פון דער ליעבע צווישען די צוויי געשלעכטער. און דער מאן, וועלכער שטעהט גאר דוכט זיך אויף די קניע און בעט וויינענדיג אום איהר ליעבע, פאלגט אין אמת'ן בלויז דעם אונערבארעמליכען געזעץ פון דער נאטור און דאס איז בשום אופן פאר איהם ניט קיין ערנידריגונג און ער פערליערט דורך דעם ניט זיין עהרע.

אבער איידער ער בויגט זיינע קניע קעהרט ער געוועהנליך איבער הימעל און ערד, ער רוהט ניט און שווייגט ניט. א לויב בין איך פאר אנדערע, נור פאר דיר בין איך א לעמעלע“... זאגט דער מאן צו דער פרוי, וועלכע ער באגעהרט. און ערשט דאן ווען איהר תקיפות'דיגער האלטונג האט בעזיעגט זיין קראפט, דערפיהלט זיך חוה'ס טאכטער

פאלקאמען. און דער מאן, וועלכער דערפיהלט דיא ווייבע פארמען פון דער פרוי לאשצען זיך צו זיין רויער, קרעפטיגער נאטור, דעפיהלט זיך עפּעס אזוי ווי פערדאפּעלט אין זיין עקזיסטענץ.

ביידע צוזאמען אבער פיהלען זיך אויף דער העכסטער שטופע פון הערציגקייט, ווי דאס פאלקאמענסטע וועזען, וועלכעס בעשטעהט פון דער סוממע פון א מענליכען און א ווייבליכען אינדיווידואום צוזאמען.

ווען אונז קומט ארויף א שווערע פראבלעם פון מאראל און מיר דארפען זי לייזען, איז די בעסטע עצה דיא פראבלעם צו פעראייגפאכען און לייזען זי פון דעם שטאנדפּונקט פון פיזיאלאגיע. מיר מוזען ארייג־קוקען אין דעם גרויסען בוך פון דער נאטור, דארט שטודירען די געזעצע פון לעבען און אנווענדען זיי צו די ערשיינונגען פון דער מענשליכער וועלט. דעריין בעשטעהט דער גאנצער סוד פון לעבען.

אויף שריט און טריט וויזט זיך דא אין אונזערע אונטערזוכונגען וועגען דעם געפיהל פון ליעבע וואס זיינען דיא עלעמענטען, וואס מאכען אז איין פרוי זאל זיין פערפיהרערישער פון אלע אנדערע פרויען דאס איז די שעהנהייט, די געהויבענע האלטונג און די הארציגקייט? און וואס זיינען די עלעמענטען, וואס מאכען אז איין מאנספערזאן זאל זיין אנצי־הענדער פון אלע אנדערע? דאס איז די קראפט, דער מוטה, דער גייסט. דערפון קומט ארויס די צוציהונג, די נייגונג, וועלכע זעהען אזוי זיך אפשר אויס נאריש און געהיימניספול, אונפערשטענדליך, אבער דאס זיינען דיא איינפאכע קוועלען פון דער פיזיאלאגיע פון די געשלעכ־טער.

דער מאן מוז ארויס ווייזען מעהר איידער געוועהנליך זיין מענלי־כע נאטור אום צו קאנען געווינען דיא ליעבע פון א פרוי, און דיא פרוי מוז פאלשטענדיג ווייבליך זיין אום דעם מאן געפעלען צו ווערן. ביידע מוזען זיך אויפהויבען צו דעם אידעאל פון זייער געשלעכט אזוי ווייט, וויא וויית עס קאן נאר וואגען דעם טרוים פון דעם דיכטער.

די פרויענצימער ווענדעט דערפאר אן איהר גאנצע קונסט, פיינט

זיך אוים מיט די בעסטע בליהונגען פון איהר נעפיהל וױ מיט דיא ריחות פון די שמעקענדסטע בלומען, צײגט ארוים איהר רײצענדסטען חן און װענדעט אן אלע מיטלען פיזישע און מאראלישע אום צוציהען איהם. און אין גרונד בלײבט דיא פרױענצימער דאס, װאס זיא מוז זײן — אן עכטע פרוי.

און דער מאן שטרענגט אויך אן זײן עהרגײץ אויף װיא װײט ער קאן; ער װײזט ארוים אלע אוצרות פון זײן גײסט און לײגט עס אלעס צו די פיס פון זײן געטין. אבער װער ער זאל ניט זײן אין זײן באגעהר פון דער ליעבע: א העלד אדער א מארטירער, ספארטאקוס אדער צעזאר, נעצא המטער אדער װיטהענדער לויב, אבער איז גרונד בלײבט ער תמיד מאן.

קורץ, די גרויסע ליעבע איז די קאנצענטרירונג פון אלע אונזערע קרעפטען אונטער דער׳ן לײטונג פון דעם מעכטיגסטען און װארעמסטען פון אלע אונזערע באגעהרען; און נעהמליך דער באגעהר: צו ליעבען און געליעבט צו װערען. אהן דעם איז דיא צוציהונג פון געשלעכטער א געמײנע פערפיהרונג, א חוב פון תאוה, א שענדליכער האנדעל און קראנקהאפטע זעלבסט־ליעבע, א פארברעכען אדער א צולאזענקײט.

דיא קונסט צו ליעבען און געליעבט צו װערן.

1

עס איז שוין א כלל, אז דער װעלכער װערט ניט געליעבט, איז תמיד אונגערעכט. און דיזער כלל איז אזוי אויביג װי די װעלט, אזוי אלט װי דעם מענשענס לעבען אויף דער ערד, אזוי אונפערענדערליך, װי דיא געזעצע, װעלכע בעהערשען דיא װעלט.

2

יעדערער בעקומט געגוי אזוי פיעל ליעבע, וויפיעל ער פערדינט.

3

ווען מען געברויכט דעם אויסדרוק „פערדינט" אין ליעבעס־אנגע־לעגענהייטען, מיינט מען דאס נים אין'ם זינען פון גערעכטיגקייט, ווארום אויף דעם וואגשאל פון ליעבע וועגט שעהנקייט נים וויינינער פון גייסט, הארץ, העלדישקייט, הייליגקייט, און ז. וו. —

4

צו זאָגען דעם, ועלכער ליעבט : זיי גערעכט—איז א מין נארישער חוזק מאַכען, דערפאר ווייל איינער פון די הויפט כאראקטער־ציגע פון דער ליעבע איז די אונגערעכטיגקייט.

5

דיא ליעבע איז דיא אונפארשעהמטסטע, דיא שטארקסטע דיא מורא'דיגסטע פון אלע אונגערעכטיגקייטען. די ליעבע שיינקט איהר חן דעם ערשטען בעסטען, קאָן דאָס זיך זיין דיא הערליכסטע באשעפעניעס אדער די געמיינסטע, און עס מעג זיך אפילו זיין להיפוך דער וואָהרהייט, דער טוגענד, דער דאנקבארקייט און געגען דיא געשריבענע געזעצע און געגען די שטארק איינגעוואָרצעלטע געוואהנהייטען.

6

דיא מוטער האט א קינד געבארען. האט עס צוואנציג יאהר מיט קוסען און האלזען ערנעהרט. זיא האט מיט דאס קינד געאטעמט, געשלאָפען און שמערצפאלע נעכט געוואכט איבער איהר ליעבלינג ;

מיט דאס קינד אליין האט זיא דיא בעססטע טעג פון איהר לעבען פערבראכט. מוטער און טאָכטער האבען זיך דורך דיא אלע מיליאָנען פון מינוטען פון א פינפטעל יאהר—הונדערט הארץ צו הארץ, געדאנק צו געדאנק, קערפער צו קערפער געדריקט . דוכט זיך גוט, מיט איין מאָל האט דיא ראָזינע, צוואנציג יאָהריגע ענגעל א יונגען מאן מיט שווארצע וואָנציקלאך אויף איהר וועג אנגעטראפען, און יענע שווארצע וואָנציקלאך מאכען א סוף פון דער צוואנציג יאָהריגער ליעבע . דיא זונן פון מוטער־ליעבע ווערט פערדונקעלט, אויסגעלאָשען פון דער גרויזאמער אונגערעכטיגקייט פון דער גשלעכטליכער ליעבע.

7

זאָל זיך דארום דער וואס רעדט וועגען ליעבע בענוצען מיט אלע אוצרות פון דעם רייכסטען ווערטער־בוך, נור זאל ער קיין מאהל ניט געברויכען דאס ווארט „א ו נ ג ע ר ע כ ט י ג ק י י ט,“ ווארום דאס איז אן אונזינען.

8

דער גרויסע דיכטער דאנטע האָט געזאָגט; „די ליעבע האט נאך קיין מאָהל ניט געצוואונגען צו געגענ־ליעבע“— און ער האט געהאט רעכט, ווארום אין דעם טעמפעל פון ליעבע פיהרען אזוי פיעל טיהרען, אז אין ערגסטען פאל, ווען מען זאל זיך נור גוט איינבויגען קאן מען אהין אריין אפילו דורך דער שמאלער, נידריגער טיהר פון דאנקבארקייט. ליעבע אויס רחמנות ליידעט כמעט שטענדיג פון אן ארגאנישער קראנקייט, ווי א סקראפולעזע קינד, וועלכען מען דארף היילען מיט יאָד און מיט ים־בע־דער. מיינע גוטע פריינד וואלט איך א ליעבע אויס מיטלייד קיין מאָל ניט געוואונשען.

9

יעדענפאלס איז אימער בעסער, ווען מען שיינקט ליעבע אויס דאנקבארקייט, איידער אז מען בעטעלט זיא אויס פאר דאנקבארקייט. עס איז אלע מאהל בעסער.יענער זאל מיר שולדיג זיין, איידער איך זאל יענעם שולדיג זיין.

10

עס איז פאראן א מין ליעבע, וועלכע איז געזעעט געווארען אויף דעם באדען פון פערשטאנד, איז געווארעמט געווארען פון קלוגקייט, און בעוועסערט געווארען טעגליך פון געוואהנהייט. פון דיזען מין ליעבע קאן גראד ארויסקומען א געזונדע פלאנצונג, וועלכע זאל ברייננגען בלומען און פירות. אבער ווער וויס אויב דיא בלומען און די פריכטע זיינען די אמת'ע סמנים פון דער ליעבע.

11

עס זיינען פאראן ווייניג געזונדע מענשען וואס זאלען האבען אב־געלעבט זייער לעבען און האבען קיין מאהל קיין פרויענצימער ניט בע־זעסען; עס זיינען אבער פאראן זעהר פיעל מענשען, וואס האבען אב־געלעבט זייער לעבען און האבען קיין מאהל ניט געליעבט. פאר אזעלכע איז דיא ליעבע, וויא דער הונגער, וויא דער דורשט; דער אונטערשייד איז נור, וואס הונגער און דורשט קאן מען שטילען מיט ברויט און וואסער; פאר דער ליעבע דארף מען אבער האבען א מענשען פון פרויענ־געשטאלט אום צו זעטיגען דעם הונגער און לעשען דעם דורשט.

12

דער הימעל פון איטאליען איז ניט ווייניגער קלאהר און גלענצענד ווען אפילו נאך לאנגע טעג פון רעגען און וואלקען; דארטען אבער וואו דער הימעל איז אויביג גרוי, דארט איז ניטא גענוג זונן און ווינד, וואס

זאָל דעם הימעל פארבען אויף בלאָה. אזוי איז אויך מיט דער ליעבע: איז דיא ליעבע אן עבטע, א וואהרהאפטע, וועלען זיך אויסהיילען איהרע שווערסטע און בלוטינגסטע וואונדען, פון אונטער א בארג מיט אש, שפארט זיך איהר פייער דורך אין אונטער די גרעסטע אייזבערג פער־לירט זיא נים איהר ווארעמקייט; זיא קאָן הונדערט מאהל איינשלאָפען און וועט זיך הונדערט מאהל אויפכאפען; הונדערט מאהל שטארבען און הונדערט מאהל ווידער אויפלעבען. און אויב זיא ווייזט נים אזעלכע וואונדער קאָן דאס זיין אלעס אין דער וועלט, פריינדשאפט, ליידענ־שאפט, אבער קיין אמת'ע ליעבע.

13

איהר ליעבענדע, האט נור קיין מורא נים פאר קיין שטורעם, קיין דונער און קיין בליץ; האט קיין מורא נים פאר קיין קינזשאל און פאר קיין גיפט אָדער ערד ציטערניש; לאכט זיך אויס פון פערלוימדונג, פון קנאה און פון שנאה. אבער פאר איין זאך מוזט איהר זיך אויסהיטען, אויב איהר ווילט אז דער פייער פון אייער ליעבע זאָל קיין מאהל נים פערלאשען ווערן; אז דער דימענט פון אייער אוצר זאָל שטענדיג פינק־לען; איהר מוזט זיך אויסהיטען פון דעם שרעקליכסטען פיינד פון דער ליעבע — פון דער לאנגוויילינקיים.

14

ליעבען בלויז איין שטונדע, דאס איז די ליעבע פון א חיה; ליעבען איין טאג איז שוין מענשליך; ליעבען דאס גאנצען לעבען, איז מלאכים־ליעבע; דעם גאנצען לעבען איין פערזאָן ליעבען — דאס איז געטליך.

15

דער מאן וואס ליעבט טהיריש איז פאליגאמיש (לעבט מיט פיעלע ווייבער) דער מאן וואס לעבט מענשליך איז מאנאגאמיש.

16

דיא נאטור האט דעם מאן געמאכט פאר א פאלינאם ; די ער־האבענע אויפגאבע פון דער פרוי איז צו מאכען איהם פאר א מאנאנאם.

17

צו האבען מעהר אלס איין ליעבע אין דערזועלבע צייט איז ליידענשאפטליך, נידריג, פאלש און קויפליך ; אזא ליעבע איז קיין מאהל ניט קיין אמת'ע. אבער איין ליעבע נאך דער אנדערער קאן זיין אויפריכטיג, גליהענד און הייליג.

18

דער געדאנק, אז מען קאן אין לעבען נור איין איינציגען מאהל ליעבען, איז איינער פון די גרעסטע דומהייט, וועלכע די ליעבע פלוידערט טעגליך אהן א זינען.

19

דער וואס האט שוין מעהר ווי איין מאהל געליעבט, איז ווירקליך ניט אין שטאנד אייך צו זאגען, וועלכער איז געווען זיין ערשטע, זיין אמת'ע ליעבע, ווען מען וויל דעריין נעפינען א טאלק און ניט פלאנטערן זיך, איז דאס בעסטע אויסצושטעלען זיי בסדר נארן אויף־בית, כראנאלאגיש. און דאן וועט אויסקומען אז די עלטסטע און די הייסטע ליעבע איז די, וועלכע הויבט זיך אן מיט א.

20

ווען מען וויל די ליעבע רייניגען פון דערנער ; ווען מען וויל איהרע וואונדען היילען, בעלעבען זיא, פעראיידעלערן זיא און מאכען זיא פאר דער הויפט־פרייד פון לעבען — דארף מען געברויכען נור איין איינציגען

מיטעל: א ביסעל אויפריכטינקייט.

21

אויב א בעליידיגונג קאָן טויטען דיא ליעבע, איז א סימן אז אין איהר איז געווען מעהר איינענ־ליעבע אלעס ליעבע.

22

זעהר אפט איז די ליעבע ניט מעהר ווי איינענ־ליעבע מיט ליידענ־שאפט געווירצט!

23

פאר דער ליעבע איז ניטא אזא זאך וואו נעמיין, מיאוס, אונ־פאסינ; דיא ליעבע איז א ליכט, וואס מאכט מיט איהרע שטראהלען אלעס קלאהר; אוואראעמקייט וואס צושמעלצט יעדעס אייז; א זיסקייט וואס פערטרייבט יעדען טעם פון ביטערניס.

24

יעדער בעריהרונג פון א מאן און א פרוי איז אונריין, אויב דאס איז ניט ערוואָרעמט פון דער ליעבע; פארקעהרט, יעדער באנעהר איז צניעות'דיג און זויבער, אויב עס איז אין שאטען פון דער ליעבעס מעכ־טיגע פליגלען.

25

ניט די שעהמעדינקייט און ניט די גוטסקייט, ניט דיא דאגמען און ניט דיא לעהרען פון דרעהקעפּ, ניט זיי זיינען דיא אנווייזער פון דיא גרעניצען, וואס איז אנשטענדיג און וואס איז ניט אנשטענדיג צווישען מאן און פרוי; דיזע גרעניצען ווייזט אונז אן זיכער און אָהן א טעות דיא האנד פון דער ליעבע.

26

דיא ווייבס־פערזאָן, וועלבע מען ליעבט, איז תמיד א מלאך — גאנץ גלייך, עס מעג זיך זיין מוטער, שוועסטער, טאָכטער אָדער ווייב. די פרויענצימער, וועלכע מען ליעבט ניט, בעטראַכט מען מעהר ניט ווי א פרויענצימער, מעג זי זיך אפילו זיין שעהן ווי ראפאעלס פאָרנארינאַ און פלאַסטיש ווי די ווענוס פון מילאָ.

27

פון דעם אויגענבליק אן, וואס מאן און פרוי האבען איינער דעם אנדערען ארויסגעזאָגט דאס געהויבענע ווארט: „איך ליעב דיך!" פון דיזען מאָמענט אן ווערען זיי, גאָר אָהן זייער ווייסען, יענע כהנים פון א בית־המקדש, וועלבע מוזען אבהיטען דעם אש־תמיד פון זייער באגעהר, זיי דארפען היטען אז דער הייליגער פייער זאָל ניט דערשטיקט ווערן פון צופיעל ברענ־שטאף און זאל ניט פארלאָשען ווערן דורך צו ווייניג לופט אדער צופיעל קאלטקייט. דעריין ליגט דער גרויסער סוד פון דער קונסט אויבינ צו ליעבען.

28

אין דער ליעבע איז דאס פערלאנגען ווי א קליין פייגעלע, וועלכען מען גיט אין די הענד פון א קינד; דאָס קינד צערטעלט און פיטערט דאס פויגעלע אזוי פיעל, אז עס שטארבט פון צו רייכע נאהרונג.

29

די ליידענשאפט איז זעהר אפט די מוטער פון דער ליעבע, אבער נאך אפטער איז זיא אויך איהר מלאך המות.

30

איינער פון דיא גרעסטע ליגען אין דער גאנצער געשיכטע פון דער מענשליכער פאמיליע איז, ווען דיא פערליעבטע שווערען זיך מיט בעך ריהמעריי: „איך ליעב דיך אויביג, איך ליעב דיך שטענדיג אזוי וויא איצט!" ווארום אין אמתן ליעבט מען שטענדיג אויף פערשיעדענע אופנים און יעדען טאָג, יעדע שטונדע, יעדע מינוט ליעבט מען אויף אן אנדער אופן. מיט דער ליעבע אין עס וויא מיט אלע לעבעדיגע, יונגענד־ווארמע זאכען וועלכע ענדערען זיך שנעל, און גראד דאס ווייזט זייער יונגקייט און זייער קראפט.

31

ווער עס מיינט, אז צוויי קוסען קאנען זיין גלייך איינע צו דיא אנדערע, צוויי אומארמונגען קאָנען זיין גלייך, דער וויים נאך ניט אפילו דעם אלף־בית פון דער ליעבע.

32

מען וועט דיך זעהן — מען האט דיך געזעהן — מען וועט אונז זעהן—מען האָט אונז געזעהן; דאס זיינען פיער אקטען איינער נאך דעם אנדערען אין דער גרויסער קאמעדיע אדער טראגעדיע פון דער ליעבע.

33

דער האנד־דרוק איז דער לעצטער, דער אינערליכסטער אויסדרוק פון פריינדשאפט; ער איז אויך אבער אָפט דער ערשטער טריט אויף דעם וועג פון דער ליעבע.

34

דיא האנד איז זעלטענער פאַלש אין דער ליעבע אלס דיא ליפען

אדער דיא אויגען ; אפילו דיא פאַלשע פראָוענציעלער געטרויט שטענדיג איין אויפריכטיגען האנד־דרוק, ווייל זיא האלט עס פיר דעם אינשול־דיגסטען אויסדרוק פון הארצען.

35

ווער עס פארשטעהט ניט דיא שפראך פון א האנד־דרוק, יענער פערדינט ניט צו ליעבען אדער געליעבט צו זיין. א פרוי וויס וויא דורך דער שפראך פון א האנד־דרוק צו זאָגען אונז : „בלייב" אדער „געה" ; זי קאָן אונז דורך דיזער שפראך אויך זאָגען : „איך האב דיך געליעבט — איך ליעב דיך — איך וועל דיך ליעבען."

36

וויא אָפט און ווי פערשיעדען יעדען מאָהל בעזונדער וויס א פרוי וויא מיט בלויז א האנד־דרוק אונז צו זאָגען דאס אינהאלטס־רייכע ווארט. פ י ע ל י י כ ט !

37

דיא ליעבע ענטשטעהט און פארגעהט אזוי ווי די זונן און ווי אלע גרויסע גייסטיגע און מאטעריעלע ערשיינונגען צווישען פארטאָג און פאר־נאכט — צווישען דעם „פ י ע ל י י כ ט" פון האפנונג און דעם „כ י י ד ע ר" פון חרטה.

38

דיא ליעבע איז א בלום, דיא הייראטה איז א פרוכט, אָבער דיא האדעוואַניע פון בלומען און דאס קולטיווירען פון פרוכט־בוימער זיינען אזוי ענג פערבונדען, אז זיי ערשיינען ווי א צווילינג. פון דעסטוועגען דארף מען ניט פערלאַנגען קיין בלומען פון א פרוכט גארטען און קיין פרוכט פון א בלומען־גאָרטען.

39

עס איז פונקט אזוי ווי׳א צו פרעגען איינעם : וואס וואלט איהר בעסער וועלען האבען א געליעבטע אדער א פרוי ?״ ווי מען זאל איינעם פרעגען : „וואס ווילט איהר בעסער, א רויז אדער א פיטשע ?״

40

פעראייניגט אין אייער ליעבע אזוי ווייניג איינען-ליעבע, ווי׳א עס איז נאר מעגליך, דאנען רעכענט אימער דאס אייער געליעבטער האט צו פיעל איינען-ליעבע. אויף דיזען אופן וועט איהר זיך קיין מאל ניט געפינען בעליידיגט און זיך היטען דעם געליעבטען קיין מאל ניט צו בעליידיגען.

41

אלע צוויליזירטע נאציאנען האבען געזעץ ביכער מיט דינים איבער פערשידענע פערברעכען און זינד; דאס געזעץ־בוך פון דער ליעבע האט נאר איין שווערען פערברעכען, דאס איז די א פ א ל ש ק י י ט ; דער ל י ג ע ן אין נאר איין איינציגע שטראף, און דאס איז דער ט ו י ט.

42

מאנכע וואונדערען זיך, ווי אזוי קאנען די׳א קאמפאזיטארס מיט זיבען נאטען בלויז שאפען אזעלכע רייכע אוצרות פון הארמאניע, אדער ווי אזוי די מענשען קאנען מיט פינף און צוואנציג בוכשטאבען בלויז אויסדריקען מיליאָנען פון געדאנקען. איך געפין דעריין קיין וואונדער ניט ינט די ליעבע קאן מיט דריי נאטען בלויז שאפען א וועלט פול מיט שמחה און א וועלט פול מיט יסורים.

43

דיזע דריי נאָטען זיינען : וו א ר ט ע ן, ז ע ה ע ן זיך, ש י י ד ע ן. אדער מיט אנדערע ווערטער : פ ע ר ל א נ ג ע ן, ב ע ז י צ ע ן ב ע־ ק ל א ג ע ן וויפיעל פערבינדונגען וויפיעל גליק און אונגליק האבען דיזע דריי ווערטער געבראַכט אויף דער וועלט.

44

דאס פערלאנגען איז כמעט פאר אלע מענשען א כלי, וועלכע מען ליידינגט אויס; פאר מאנכע גליקליכע איז עס א ים מיט עבבע און פלוט; פאר דיא גאר וויינינע אויסגעוועלטע איז עס אן אויבּינער שטראם, וועלכער פליסט שטענדיג און הערט קיין מאהל ניט אויף; איין כוואליע יאָגט נאָך די אנדערע און עס איז קיין סוף ניטא צו דער בעוועגונג.

45

ביי א גרויסער מאסע פון ליעבענדע קומט די ליעבע ארויס פון׳ם פערלאנגען, און דאס פערלאנגען ווערט געטויט פון דער ליעבע ; ביי די וויינינער גליקליכער איז אבער דו ליעבע טאקע די טאָכטער פון פער־ לאַנגען, נור אין דערזעלבער צייט איז זיא אויך דיא פרוכטבארע מוטער, וועלכע בריינגט ארויס אלץ נייע פערלאנגען, וועלכע האלטען אין איין ענטוויקלען זיך.

46

אלע, וועלכע פרעגען : וואס איז דער תכלית פון לעבען ? אלע, וועלכע פארשילטען דאס לעבען, האבען ענטוועדער קיין מאהל ניט גע־ ליעבט, אדער — צופיעל געליעבט...

47

ווער עס האָט געליעבט און איז געליעבט געוואָרען, וועו אפילו בלויז איין איינציגען טאג אין לעבען, האט קיין רעכט ניט, דאס לעבען צו פלוכען.

48

דיא גרעסטע פרייד, דיא בערוישענסטע ענטציקונג, די העכסטע בעגייסטערונג, דעם רייכסטען אוצר, דיא פינקעלנדסטע פערעל, דיא אויבינקייט אהן א שיעור — דאס אלעס קאָן בלויז געבען די ליעבע.

49

עס איז ניטא קיין הונגער, וועלכען ברויט זאל ניט קאָנען זעטיגען; קיין דורשט, וועלכען א קוואל זאל ניט לעשען; ניטאָ קיין געשמאַק, וועלכען א קובער זאָל ניט קאָנען בעפריעדיגען. אבער דיא ליעבע איז אנדערש; אפילו נאך א לאנגען ליעבעס-לעבען שטארבט זי פאר דורשט. און מיר אלע שטארבען מיט אן אונבעריהרטען קאפיטאל פון ליידענשאפט, וועלכען מיר לאָזען אפשר איבער אונזערע קינדער אלס ירושה.

50

דיא ליידענשאפט פערהאלט זיך צו דער ליעבע וויא פייער פערהאלט זיך צו דער זונן.

51

ווייניג מענשען האבען זוכה געווען די ליעבע א נאקעטע צו זעהען, אפשר דערפאר ווייל זיי זיינען ניט ווערטה געווען אזא בילד צו זעהען.

52

מענשען און די ציוויליזאציאן בעדעקען דיא ליעבע אלץ מיט נייע קליידער, נייע בעפוצונג, נייעם לאק, ווייל זיי ווילען אלץ זייער שאנדע באדעקען.

53

דיא נאטור און די אונשולד זיינען אימער נאקעט; און ביי יעדער גוואלד־טהאט געגען דער נאטור ווארפט דער מענש ארויף א נייעם שלייער אויף דער סטאטוע פון ליעבע.

54

קיין באשעפענעס איז נים נעדיכטער פערוויקעלט, ווי די אונשולד אין איין העמד; און קיין באשעפענעס איז נים אזוי נאקעט, וויא דיא צולאזענע פרוי, וועלכע פארשטעלט זיך פון דער וועלט מיט צוואנציג דעקעס פון ליינען און פון זיידענס.

55

בעזיצען — הייסט נאך נים ליעבען, און נאך וויינינער געליעבט צו זיין. די תאוות האבען אויך זייערע בעדערפניסע און זייערע קאפריזען, און זיי פארשטעלען זיך אונטער דער מאסקע פון ליעבע אום צו־צוקומען צו דאס היילינע.

56

ווען איהר דערפיהלט חרטה, זעהט עס איינער אליין צו פערדייען. קיין זאך איז נים אזוי אונגאלאנט, אזוי געמיין, ווי איינצולאדען די גע־ליעבטע, זי זאל מיט אייך איבערקייען די נעכטיגע זינד.

57

היינטיגע צייטען נעהמען די מענער נקמה פון די פרוי'ען פאר דיא פיעל צוריקוויזונגען דורך דעם, וואס זיי פערלוימדען דיא פרויען. דער פאקט אבער, אז עס איז גרינגער צו בעקומען הונדערט מענער איידער איין פרוי, בלייבט דאך א פאקט.

58

אום צו צו ציהען א מאן, איז גענוג אז דיא פרויענצימער זאָל זיין א מיטעלמעסיגע שעהנהייט אדער אפילו מעהר ניט ווי זי זאל קערפער־ליך א ביסעל געפעלען זיין — אפט איז אפילו גענוג שוין דאס וואס זי איז א פרויענצימער. אום אבער א פרוי צו געווינען, דארף מען פריהער פון אלעס איהר טאקע שטארק געפעלען ווערן.

59

און א פרוי געפעלען צו ווערן איז ניט אזא גרינגע זאך, דאס פאָדערט הונדערטע מעלות אדער טויזענדערליי איינפעלע.

60

א וועלכע ניט איז אונבעדייטענדע דינסטמיידעל קאן אין פינף מינוטען קריגען אזא מאנספערזאָן וויא אפּאָלאָ פון בעלוועדער אדער א נעקרוינטען קעניג אפילו. אבער אפילו א פראסטיטואירטע פרויענצימער קאָן אבווייזען זאָגאַר א אפּאָלאָ, דאס בעווייזט דיא ווירקליכע גרויסקייט פון דער פרוי.

61

שטעלט קיין מאהל ניט א נעליעבטע פערזאָן אין פערלעגענהייט,

אז זיא זאל רויט ווערען אויב איהר קאַנט עס ניט פערריכטען דערנאָך מיט א קוס אדער מיט א צערטליכקייט. ווארום דאס קאָן זיין א לייכטע אדער א שווערע וואונד — וויא אמאל. אבער נור דער אליין וואָס האָט פערוואונדעט קאָן אזא וואונד היילען.

62

אָ, פרוי! ווילסטו נעליעבט ווערען? זיי שעהן, א שעהן לייב, שעהן הארץ אדער שעהנער גייסט. אין דער וועלט פון לעבען ביסטו די היילינע היטערין פון דער זריעה, צו ביסט דער וועב־שטוהל פון לעבען — פאלגליך מוזט דו שעהן זיין.

63

ווילסט דוא, אָ מאַן, נעליעבט ווערן? זיי שטארק אין קערפער אדער אין גייסט, אין דעם מוטה פון ליידענשאַפט אדער אין בליץ פון נעדאנקען. די פרויענצימער, וועלכע בעוואונדערט, יענע איז פערטיג זיך צו פערליעבען. די נאַטור האט דיך געמאכט פאר דעם פערטיידיגער פון דער פאמיליע, פאר דעם וועקער פון פערשלאָפענע קרעפטען; זי האט דיך געמאכט פאר דעם סאלדאַט פון לעבען און פון ליעבע — פאלגליך מוזט דו שטארק זיין.

64

די מענער לאזען זיך פאנגען וויא פליגען, מיט דער האנד בלויז, מיט א שטיקעל צוקער, מיט פערשיעדענע מיטלען, בעזונדער אבער מיט — ווייהרוך. ווי אויסצולערנען דיזע קונסט דארף מען ניט קיין מינדליכע און ניט קיין שריפטליכע אנווייזונגען. אסך שווערער איז שון א מויז צו פאנגען, ווארום דערצו דארף מען וויינינגסטענס א פאסטקע אוועקשטעלען. אבער א מאן צו פאנגען, דערצו איז גענוג בלויז איין נארישע פרוי.

65

די פרויען זיינען ווי די גרויסע פעסטונגען : נור מיט אויסהונגערן אדער מיט שטורעם קאן מען זיי נעהמען, נאכדעם וויא מען האט דורך א שטארקער באמבארדירונג דיא מויערן איינגעבראכען.

66

יעדע הילף אבשניידען, יעדען אויסוועג פערצאמען, אלע טויערען בלאקירען ; און דאן דאס ארעמע הארץ פון דער פרויענצימער לאזען שמאכטען אהן דעם ברויט פון פריינדשאפט, אהן דעם וויין פון גענוס, אהן דער לופט פון ליעבע, און דאן ערשט איבערריידען, אז זי האט אין איהר מאכט ברויט, וויין, לופט און וואסער—דאס רוף איך א פרוי דורך הונגער צו געווינען.

67

די חושים בעהרשען, דיא פאנטאזיע בעצויבערען, אלע גייסטיגע קרעפטען איינע נאך דיא אנדערע אונטערטעניג מאכען, מיט דיא פורכט בארע קאנאנען פון מענערליכע ליידענשאפטען די פעסטונגס-מויערן בע־שיסען— דאס רוף איך, עראבערן א פרויענצימער מיט סטראטעגיע און טאקטיק.

68

עס איז א סך לייכטער א פעסטונג איינצונעהמען דורך בעפאלען אלס א פרוי. ווער עס גלויבט,אז ער האט א פרוי געוואונען דורך איבער־ראשונג, דער האט זיא בלויז בעזעסען, אבער ניט איהר ל י ע ב ע. דאס הארץ פון א פרוי האט צו פיעל שויך־שומרים, אז, מען זאל עס קאנען איינגעהמען אהן א לאנגער, עקשנות׳דיגער בעלאגערונג.

69

דיא פרויענצימער, וועלכע מען עראבערט דורך איין איינפאל, דורך איבערראשונג, קאן מיט פולען רעכט זאגען צו איהם: „דו האכט מיך בעזעסען, אבער איך האב דיך קיין מאהל נים געליעבט. די פאהן איז צוריסען, אבער זיא פלאטערט נאך. איך בעלאנג נים צו דיר“.

70

א מאן קאן בעזיצען א ווייבליך וועזען אלס פאקט, פיזיש, וויא א חיה. אבער די פרויענצימער איז מאראליש אזוי לאנג נים אונזערע, ביז זיא האט אונז געשיינקט איהר הארץ, און דאס לאזט זיך קיין מאהל נים נעהמען דורך איבערראשונג.

71

ניטא קיין פעסטונג אין אייראפא, וואס זאל זיך קאנען ריהמען אז עס איז נים געפאלען דורך שטורעם, הונגער אדער פערראטה; פיעל שוואכע פרויען זיינען בייגעשטאנען דיא שטארקסטע בעלאגערונג. און פון דעסטוועגען ערלויבען זיך די מענער וועגען זיי צו זאגען, אז זיי זיינען שוואכע בעשעפעניסען! א שרעקליכער ליגען!

72

דיא פרויען, וועלכע מען געווינט לייכט, פערלירט מען אויך זעהר לייכט; די פרויען אבער, וועמען צו בעזיגען עס קאסט פיעל מיה, קאן מען נים אזוי גיך פערלירען.

73

אום אויפצוהאלטען דיא ליעבע פון א מאן אדער פון א פרוי, מוז

מען יעדען טאג ווידערהאלען די עראבערונג, וועלכע איז שוין איין מאהל געלונגען.

74

זאלץ איז זעהר א ווירקזאמע זאך פאר קאנסערווירען פלייש — און ליעבע. אזוי, אז מען וואלט צו מאנכע, וועמעס ליעבע איז מבולה גע־ווארען, געקאנט זאגען: „פאר וואס האסטו ניט אנגעווענדעט אביסעל מעהר זאלץ?"

75

די אויסגערעכענטקייט ניט צו ווייזען זיך אפט איז א גוטער מיטעל ווי די ליעבע לאנג אויפצוהאלטען; מען מוז דאס אבער אנווענדען מיט א ריכטיגער מאס און מיט שכל, כדי עס זאל ניט ארויסקומען דערפון אקוראט א פארקעהרטע ווירקונג. עס איז אזוי וויא מיט דער גארטענ־קונסט; ווען מען שניידט צוועקמעסיג ארום די צווייגען שטארקט עס די פלאנצע, ווען מען טהוט עס אבער איבער דער מאס הרג'עט מען דיא פלאנצע אוועק.

76

וועה איז דער פרוי, וועלכע בעפריעדיגט אלע באגעהרען פון דעם מאן אין איין יאהר, אין איין מאנאט, אין איין טאג. צוויי ליעבענדע, צוויי פערהייראטע מוזען שטארבען און זאלען נאך ניט האבען אויסגע־לײדיגט דעם לוסט־בעכער ביז דעם לעצטען טראפען.

די אונשולד

פון פראָפ. פּ. מאָנטאַגאַצצאַ

פריי איבערזעצט פון
מ. ק א ט ץ.

א וועלט מיט זיסקייט, אַ וועלט מיט הימלישען גענוס, אַ וועלט מיט פייעריגע ליעבע און איבערגעבענהייט ווערען בעהאַנדעלט און בעשריבען אין די פאָלגענדע קאַפּיטלען:

די שעהמעדיגקייט פון דער פרוי; די יונגפרויליכע אונשולד; די עראָבערונג און די מענשליכע ליידענשאַפט; ווי מען קען די ליעבע אויפהאַלטען און ווי מען קען זי טויטען (אַ לעסאָן ווי צו פיהרען זיך אַלס חתן־כלה און שפּעטער אַלס מאַן און פרוי), ווי הויך און טיעף איז די ליעבע; די ליעבע און די אַנדער׳ע געפיהלען.

פרייז בלויז 15 סענט

סודות פון אַ יונגער ווייבעל

פון מאַרסעל פּרעוואָ

איבערזעצט פון
מ. ל ע ו ו י ן.

אַ 19־יעהריגע מיידעל געהט הייראַטען, דאָס האַרץ שרעקט איהר. זי שטעלט זיך פאָר זאַכען, וואָס איהר דוכט זיך נאָר, אָבער זי ווייסט ניט בעשטימט. זי מאַכט זיך איהרע פּלענער צו דער הייראַטס־נאַכט: אַזוי וועט זי זיך פיהרען די ערשטע נאַכט איינע אַליין מיט אַ פרעמדען מאַן אין איין צימער. און ענדליך קומט די ווירקליכקייט, און — עס איז עפּעס יאָ דאָס, וואָס זי האָט ערוואַרטעט, און ניט דאָס.

איהר מוזט דעם בוך לעזען, בעשרייבען עס איז אונמעגליך.

פרייז בלויז 15 סענט

פערליעבטע נשמות

פון מאַרסעל פּרעוואָ

(איבערזעצט פון מ. ל ע ו ו י ן)

דער שרייבער שטעלט פאָר אַ וועלט, וואו אַלעס ליעבט, נאָר וועהרענד אין איין פּלאַץ איז די ליעבע אַ הייליגטום, ווערט זי אין אַ צווייטען פּלאַץ מיט די פיס געטראָטען.

דער לעזער זעהט פאַר זיך אַ פּאַנאָראַמאַ פון מענשליכע הערצער, מענשליכע שוואַכקייטען און העלדענמוטה, מענשליכע יסורים און מענשליכע ענטציקונגען, אויס ליעבעס־ליידענשאַפטען און איבערגעבענהייטען.

ווען איהר לעזט דיזען בוך, זעהט איהר פאַר זיך צעהנדליג טהעאַטערע מיט צעהנדליגע דראַמען און קאָמעדיען אין איין און דער זעלבער צייט.

פ ר י י ז ב ל ו י ז 15 ס ע נ ט

S. KANTROWITZ, 129 LAFAYETTE ST., N. Y.

די קונסט חתונה צו האָבען

פון פראָפ. פּ. מאָנטעגאַצאַ

איבערזעצט פון
ל. קעסנער.

חתונה האָבען יונג אָדער שפּעט?
חתונה האָבען פאַר געלד, אָדער פאַר יחוס?
חתונה האָבען מיט א מיידעל אָדער א ווייבעל, מיט א בלאָנדינע אָדער א ברונעטקע?

ווי צו דערקענען אמת'ע ליעבע פון ליידענשאַפטליכע; וועלכע פרוי איז ליידענשאַפטליך און וועלכע ניט; די עלטערן, די משפּחה, איבערהויפּט די שוויגער אין דער פאַמיליע; גוטע שוויגערס און שלעכטע — דאָס אלעס צו בעשרייבען קען קיין אנדערער ווי פראָפעסאָר מאָנטעגאַצאַ.

פּרייז 25 סענט

די ליעבעס פערקויפערין

פון פראָפ. פּ. מאָנטעגאַצאַ

איבערזעצט פון
מ. זייפערט.

די לעזער וואָס האָבען געלעזען די ווערקע פון פּראָפעסאָר מאָנטאַגאַצאַ, וואָס מיר האָבען ביז יעצט ארויסגעגעבען, נויטהיגען זיך ניט מעהר אין רעקלאַמען. זיי ווייסען וואָס מען קען פון זיין פערוואָרטען. דאָס בוך

ד י   ל י ע ב ע ס   פ ע ר ק ו י פ ע ר י ן

איז אַן אויסנאַהם דערמיט וואָס דער פּערפאַסער פאַנגט אָן פון דער נידריגסטער פרוי, אַזעלכע וואָס פערקויפט זיך פאַר 20 סאַנטים און געהט מיט זיין שילדערונג אַלץ העכער, קלאַס נאָך קלאַס, ביז ער קומט צו דער אידעאַלער פרוי וואָס איז דער שטאָלץ פון דער מענשהייט.

פּרייז 30 סענט.

געלד קענט איהר שיקען מיט פּאָסט סטעמפּס אָדער מיט אַ מאָני פּאָסט אָרדער אין אַ פערמאַכטען בריעף צו:

S. KANTROWITZ, 120 LAFAYETTE ST. N. Y.

ISBN:0-657-04514-4